

משרד המשפטים

MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה סיכום פעילות שנת

2023

האפוטרופוס הכללי
והממונה על ענייני ירושה
סיכום פעילות שנת

2023

תוכן העניינים

4	דבר סגן ראש הממשלה ושר המשפטים - חה"כ יריב לוין
5	דבר המנהל הכללי, משרד המשפטים - מר איתמר דוננפלד
6	דבר האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה - עו"ד בן ציון פיגלסון

האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה

9	הישגים בולטים לשנת 2023
---	-------------------------

מכלול האפוטרופוס הכללי

14	היחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם
20	יחידת החילוט
24	מחלקת עיזבונות לטובת המדינה
27	ועדת העיזבונות
31	קרן תובענות ייצוגיות
34	היחידה הארצית לפיקוח על אפוטרופסות וחלופות לאפוטרופסות
40	פעילות בתחום פיקוח על אפוטרופסים ומנהלי עיזבון
42	פעילות בא כוח היועץ המשפטי לממשלה

מכלול הממונה על ענייני הירושה

46	מבוא
49	פעילות יחידות הרשם לענייני ירושה

יחידות מטה בהנהלת האפוטרופוס הכללי

55	המחלקה המשפטית
56	היחידה הכלכלית
58	יחידת תהליכי רוחב ובקרה
59	היחידה לקידום חקיקה ומדיניות
61	מחלקת הכספים
62	יחידת ההשקעות
65	ארגון, מינהל ואמרכלות
68	דו"ח הממונה על העמדת מידע לציבור
70	יצירת קשר עם יחידות ההנהלה והמחוזות

1

2

3

4

דבר שר המשפטים

אני מברך על פרסום הסקירה השנתית המפורטת של האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה, אשר פורשת בפני הציבור מידע מקיף וממצה אודות פעילות הארגון במהלך שנת 2023.

הדו"ח מבליט באופן מיוחד את פעילות האפוטרופוס הכללי במהלך מלחמת חרבות ברזל, במרבית צירי הפעילות של הארגון, ובפרט בפועלו של מערך הירושה במהלך המלחמה.

מיד עם פרוץ המלחמה היה ברור כי חוק הירושה לא נותן מענה לנסיבות הרצח הקשות ולכן קידמנו תיקון מהיר לחוק הירושה. תיקון החוק נועד להקל על הליכי הירושה של הנרצחים ולהפחית את הסיכון לסכסוכים משפחתיים כתוצאה מעיוותים בחלוקת העיזבון.

במקביל, מערך הירושה פתח מיד עם פרוץ המלחמה מוקד חירום ייעודי לטובת משפחות החללים והנרצחים במלחמה למען סיוע בהגשת בקשות בפשטות ובמהירות, לצד שירות רגיש ואישי.

מעבר לאמור לעיל, דוח הפעילות גדוש בעשייה ברוכה של האפוטרופוס הכללי בתחומים רבים של המשפט האזרחי והחברתי.

אני מודה לאפוטרופוס הכללי ולכלל עובדי משרדו על העשייה הענפה.

בברכה,

יריב לוין

סגן ראש הממשלה ושר המשפטים

דבר המנהל הכללי, משרד המשפטים

אני מברך על פרסום דו"ח סיכום הפעילות של האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה לשנת 2023. הדו"ח הוא נדבך חשוב בהגברת השקיפות והנגשת המידע לציבור אודות העשייה של האפוטרופוס הכללי על כל יחידותיו השונות.

במהלך שנת 2023 הנחייתי להקים את מערך הפיקוח על עניינים אישיים באפוטרופוס הכללי, מינתי את המשנה למנהל הכללי עו"ד יעל קוטיק להקים ולתכלל צוות מקצועי בראשותה להסדרת הנושא. הצורך נבע מכך שעיקר הפיקוח שהתבצע ע"י האפוטרופוס הכללי התמקד בהיבטים הרכשיים ולא בהיבטים האישיים. משמעות הקמת מערך הפיקוח על עניינים אישיים היא שמעתה ואילך נציגים מטעם האפוטרופוס הכללי יפקחו על טיפול באנשים חסרי עורף משפחתי, שנפגעה כשרותם המשפטית, על מנת לוודא שהם מטופלים בכבוד הראוי להם.

האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה קידם לאורך השנה מגוון מהלכים לשיפור השירות לציבור, לרבות הרחבת סל המענים והשירותים הניתנים לציבור. על אף זאת, ראוי לציין במיוחד את פעילותו המשמעותית מאז תחילת מלחמת חרבות ברזל.

כך למשל, במסגרת סמכות הארגון לטפל בנכסי נעדרים והמומחיות הרבה שפותחה בתחום זה, פעל האפוטרופוס הכללי למען נכסי החטופים שנחטפו בשבת השחורה, בתיאום עם בני המשפחה, במטרה כי רכושם יישמר בקרב בני משפחתם ובצורה מיטבית עד לשובם מהשבי ויאפשר רציפות תפקודית של בני משפחתם.

במערך הירושה הקמנו, תוך מספר ימים מפרוץ המלחמה, מוקד חירום ייעודי לטובת סיוע בבקשות לצווי ירושה וצווי קיום צוואה המוגשות על ידי משפחות החללים והנרצחים במלחמה. המוקד סיפק מענה ייחודי, יעיל ורגיש, למשפחות החללים והנרצחים, תוך שהוקצה עובד ששימש כמלווה המשפחה לאורך כל הטיפול בבקשתה. זמן הטיפול בבקשות עמד על ממוצע חסר תקדים, והתקצר ל-18 ימים בלבד, בהשוואה לזמן הטיפול הממוצע בעת שגרה שעמד על 44 ימים בשנת 2023.

אני מודה לכלל עובדי ועובדות האפוטרופוס הכללי, ולעומד בראשם עו"ד בן-ציון פיגלסון, על פועלם במסירות במקצועיות למען אזרחי מדינת ישראל בצל האבל הלאומי הכבד. תודתי נתונה לכם על שעבדתם לילות כימים לצורך גיבוש פתרונות חדשניים ויצירתיים, והכל על מנת לספק שירות מיטבי לציבור.

**בברכה,
איתמר דוננפלד
מנכ"ל משרד המשפטים**

דבר האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני הירוושה

הריני מתכבד להציג בפניכם את סיכום פעילות האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה לשנת 2023. גם בשנה זו הדגשנו במיוחד את קידום השירות לציבור הן בתחומי האפוטרופוס הכללי והן בתחום הירוושה. בתחום הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, ביצענו קפיצת מדרגה משמעותית בפיתוח חלופות לאפוטרופוסות. בשנה שעברה בירכנו על הנתונים לפיהם 15% מאלו שאיבדו את כשירותם המשפטית הפקידו מראש ייפוי כוח מתמשך והוא נכנס לתוקף. השנה התחזקה מגמה זו כך שב-24% מהמקרים בהם אדם איבד את כשרותו המשפטית נכנס ייפוי כוח מתמשך לתוקף, חלף השימוש באפוטרופוסות. נתונים אלו מעידים על המהפכה בתחום האפוטרופוסות וקידום מתן מענה ראוי להזדקנות האוכלוסייה, כך שרצונו של האדם מתממש גם לאחר שאיבד את כשירותו. מעבר לזה, וכדי להקל על השימוש בייפוי כוח מתמשך גם לאחר כניסתו לתוקף, פיתחנו ממשק מחשובי עם בתי חולים ממשלתיים כדי שהצוות הרפואי יוכל לפעול לפי הוראות ייפוי הכוח המתמשך, ויאפשר, בין השאר, לתת מענה למטופל שאינו מסוגל לתת הסכמה מדעת.

במקביל הוסדר המודל של קבלת החלטות נתמכת כחלופה לאפוטרופוסות ולאחרונה אושרו תקנות המסדירות תחום חשוב ומתפתח זה. התקנות גובשו על בסיס הניסיון הרב שנצבר באפוטרופוס הכללי.

במערך הירוושה, הרחבנו את סל השירותים לציבור. כך למשל, העלנו שירות חדש "מגן יורשים" המאפשר לכל אדם לקבל עדכון על הגשת בקשה לרשם הירוושה בענייניו של אדם אחר, באופן מהיר ונוח וללא צורך בבדיקה יזומה באתר. האתר מגן על יורשים פוטנציאליים וכך גם על רצונו האחרון של המנוח. במהלך השנה, פתחנו את האפשרות לקבלת קהל וירטואלית, באמצעות שיחת וידאו, לטובת ציבור הלקוחות והפחתנו את לוחות הזמנים למתן צווים.

בתקופת המלחמה פעלנו בנחישות רבה למתן מענים לסיטואציות המורכבות שנוצרו. על אף הטראומה הלאומית וחוסר הוודאות בנוגע למספר הנרצחים בסמוך לפרוץ המלחמה, היה ברור שנדרשת היערכות מיוחדת וחריגה בהיקפה במערך הירוושה. כבר בשבוע הראשון של המלחמה, מערך הירוושה גיבש צוות חירום ייעודי שסיפק שירות מהיר ויעיל כך שזמן הטיפול עבור המשפחות השכולות התקצר למוצע חסר תקדים של 18 ימים בלבד. מודל השירות היה רגיש ומותאם אישית, וכלל מלווה לכל משפחה, ביקורים במלונות בשטח ובזמן אמת, מתן מענה ייזום לסוגיות ייחודיות שעלו ועוד. במקביל, פותחו ממשקים מחשוביים עם משרד הביטחון כדי לתת שירות מצוין ונטול בירוקרטיה שאפשר בין השאר מתן פטור אוטומטי מאגרה למשפחות השכולות. כמו כן, קודמו תיקוני חקיקה במהירות על מנת להתאים את חוק הירוושה למקרי הרצח הנוראיים וכך להפחית סכסוכים משפחתיים או עיוותים בחלוקת העיזבון. בנוסף, פעלנו לסייע בטיפול בנכסי החטופים ולהיות לעזר עבור המשפחות. כולי תפילה שנתכה לראות את אחינו החטופים בקרוב שוב איתנו.

אבקש להודות לסגן ראש הממשלה ושר המשפטים, ידיב לוין ולמנכ"ל משרד המשפטים, איתמר דוננפלד, על תמיכתם בארגון ובקידומו לאורך השנה ובמהלך מלחמת חרבות ברזל בפרט.

תודתי נתונה לכל אחד ואחת מעובדי הארגון ומנהליו, על היותם שליחי ציבור נאמנים המבצעים את עבודתם במסירות אין קץ ובמקצועיות רבה, בחירום ובשגרה. דוח זה משקף את ההישגים הרבים אליהם הגיעו ואת פרי עמלם

בן ציון פיגלסון
האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני הירוושה

01

האפוטרופוס הכללי
והממונה על ענייני ירושה

האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה

האפוטרופוס הכללי

- היחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם
- יחידת החילוט
- מחלקת עיזבונות לטובת המדינה
- ועדת עיזבונות
- קרן תובענות ייצוגיות
- פעילות בתחום הפיקוח על אפוטרופוסים ומנהלי עיזבון
- פעילות בא כוח היועץ המשפטי לממשלה

הרשם לענייני ירושה

- מתן צווי ירושה וצווי קיום צוואה
- עריכה, הפקדה ומסירה של צוואות
- ניהול מרשם ארצי של צוואות מופקדות ובקשות לצווי ירושה וצווי קיום צוואה של צוים שניתנו

הישגים בולטים בשנת 2023

מלחמת חרבות ברזל:

יוזמות בתחום האפוטרופוס הכללי:

- **טיפול בנכסי החטופים** - טיפול בנכסי החטופים שנחטפו ביום 7.10.2023, בתיאום עם בני המשפחה במטרה כי רכוש החטופים יטופל ויישמר עבורם באמצעות בני המשפחה, בצורה מיטבית עד לשובם מהשבי. במקרים בהם בני המשפחה לא יכלו לטפל ברכוש מנוהל הרכוש באמצעות האפוטרופוס הכללי. בנוסף, עם פרוץ המלחמה ניתן מענה רחבי לטיפול ברכבי חטופים ונעדרים בתיאום עם רשות המיסים במקרים בהם היה קיים קושי או מניעה בביצוע הוראות לפי נוהל מס רכוש.

יוזמות בתחום הירושה:

- **פתיחת מוקד חירום של רשם הירושה וקיצור לוחות זמנים לטיפול בבקשות של משפחות שכולות** - מיד עם פרוץ המלחמה נפתח מוקד חירום ייעודי לטובת משפחות החללים והנרצחים במלחמה לסיוע בבקשות לצווי ירושה וצווי קיום צוואה. המוקד נועד לספק מענה ייעודי למשפחות החללים והנרצחים במלחמה לסיוע בבקשות לצווי ירושה וצווי קיום צוואה בפשטות ובמהירות. זמן הטיפול בבקשות התקצר לממוצע של כ-18 ימים בהשוואה לזמן הטיפול הממוצע בשנת 2023 שעמד על 44 ימים.
- **התאמת חוק הירושה למציאות שנוצרה עקב המלחמה** - במהלך מלחמת חרבות ברזל עלה צורך בתיקון החוק וביום 7.11.2023 תוקן חוק הירושה שעיקריו הם:
  - תוקנה האפשרות להסתלק מירושה לטובת אנשים נוספים שלא ניתן היה להסתלק לטובתם קודם לכן.
  - הודחבה הגדרת "שניים שמתו כאחד" בנוגע לימי המלחמה 7-8.10.2023.
  - התווספה האפשרות לקבוע חלוקה אחרת של העזבון במקרים המתאימים והודחבה סמכותם של הרשמים לענייני ירושה לקבוע כאמור.
- **הפחתת בירוקרטיה למשפחות שכולות בקבלת מידע מרשם האוכלוסין** - על מנת לחסוך למשפחות השכולות בירוקרטיה מיותרת בהגשת בקשות לרשם לענייני ירושה, יזם האפוטרופוס הכללי תיקון חקיקה לתקנות מרשם האוכלוסין, כך שיתאפשר לקרוב משפחה של מי שנפטר בתקופת החירום לקבל פרטי רישום נוספים לגבי קרובי המנוח לשם הגשת בקשות לצווי ירושה או מיצוי זכויות.
- **טיפול בתרומות** - האפוטרופוס הכללי סייע בקליטת וניתוב תרומות שהתקבלו עבור המדינה בעת המלחמה, תוך ביסוס ממשקי עבודה עם משרדי הממשלה והגופים הרלוונטיים.

הישגים לשנת 2023

הישגים עיקריים בתחום האפטרופוס הכללי:

- **ממשק ייפוי כוח מתמשך עם בתי חולים ממשלתיים** – בשנת 2023 פותח ממשק מחשובי מול בתי החולים הממשלתיים, לצורך העברת מידע על ייפוי כוח מתמשכים שנכנסו לתוקף, על מנת שהצוות הרפואי יוכל לפעול על פיהם, במקרים בהם אין באפשרות המטופל לתת הסכמה מדעת.
- **עלייה לאוויר של מערכת חדשה בתחום הפיקוח על אפטרופסים** – מערכת המחשוב ("אפיק") יוצרת תהליכי עבודה המסנכרנים את המידע ומיטיבים את הפיקוח על האפטרופסים ומביאים תועלת לציבור.
- המערכת משלבת תהליכי עבודה מובנים ומידע שמקורו בממשקים שונים עם מידע המתקבל מן האפטרופוסים. המידע אודות האדם שמונה לו אפטרופוס משתקף בהצגת נתונים ויזואליים ומפורטים, עניין המקל על המפקחים לקבל תמונת מצב עדכנית והוליסטית על מצבו הכלכלי של האדם שמונה לו אפטרופוס, וכן לקבל נתונים מגורמי חוץ להעמקת הפיקוח לשם הגנה על אדם שמונה לו אפטרופוס. המערכת שידרגה את היכולת של אפטרופוסים שהתמנו להגיש פרטות ודו"חות באופן מקוון, יעיל, פשוט ונוח תוך תקשורת ישירה עם המפקח.
- לצד האמור ניתנו הקלות משמעותיות לבני המשפחה ביישום נוהל פיקוח המקל על בני משפחה על פי דרגת הקירבה המשפחתית והיקף הנכסים של האדם עצמו.
- **כנס בין-לאומי בנושא תמיכה בקבלת החלטות** – במהלך שנת 2023 נערך כנס בינלאומי מקוון המציב את ישראל כמובילה בתחום קבלת ההחלטות הנתמכת.
- בכנס השתתפו נציגים מ-17 מדינות שונות ברחבי העולם, אשר התאספו לשמוע על ייחודיות המודל הישראלי של מנגנון קבלת החלטות נתמכת. נציגי האפטרופוס הכללי שיתפו את הקהל בפרקטיקות העבודה הייחודיות שפותחו על ידי צוות חלוץ באפטרופוס הכללי, ובמבנה העבודה עם סוגי התומכים השונים בישראל. לצד הדוברים מישראל הציגו גם דוברים ממדינות שונות בעולם סוגיות מקצועיות בתחום החלופות לאפטרופסות.
- **פרסום דו"ח הצוות הבין משרדי להסדרת הטיפול ביצירות אמנות הנמצאות בישראל ושנגזלו בתקופת השלטון הנאצי.**

הישגים עיקריים בתחום הירושה

- **הרחבת סמכויות רשמי הירושה** – במסגרת תיקון החוק הועברו סמכויות מבית המשפט לענייני משפחה לרשמי הירושה.
- לאחר התיקון רשמי הירושה מוסמכים להנפיק צווים גם במקרים שבהם עד לתיקון נדרש היה להעביר את הבקשה לבית המשפט לענייני משפחה, כגון בקשות שהוגשו אחרי מנוחים תושבי חוץ.
- מטרת תיקון זה היא להפחית את הנטל הבירוקרטי, לצמצם רגולציה עודפת ולקצר משמעותית את משך הזמן למתן הצו, כך שבמקרים אלה שבהם נחסך הצורך להעביר את התיקים לבית משפט לענייני משפחה, קוצרו לוחות הזמנים בכ-60 יום.
- התיקון יפחית את העומסים בבתי המשפט בכ-3,000 תיקים בשנה שיטופלו ברשם הירושה.

- **צמצום הפיקוח על מנהלי עיזבון** - במסגרת התיקון לחוק הירושה צומצם הפיקוח של האפוטרופוס הכללי על מנהלי העיזבון.
 התפיסה העומדת בלב התיקון הינה שהיורשים, שמנהל העיזבון פועל בעבורם ולטובתם, הם בעלי האינטרס המובהק לבחון את התנהלותו של מנהל העיזבון ולפקח עליו. לפיכך, אין הצדקה לפיקוח נוסף על מנהלי העיזבון מטעם האפוטרופוס הכללי. כמו כן, תיקון החוק מאפשר לאפוטרופוס הכללי למקד את משאבי הפיקוח בתחומים בהם קיימת הצדקה מהותית לכך.
- **שירות מגן יורשים** - רשם הירושה חנך שירות חדש שמטרתו להגן על יורשים. השירות מאפשר לכל אדם לקבל עדכון על הגשת בקשה לצו לרשם הירושה בעניינו של אדם אחר, באופן מהיר ונוח וללא הצורך לבדוק באופן יזום מידי יום באתר השירות נועד להפחית את הנטל הביורוקרטי מהציבור, תוך הגנה על יורשים פוטנציאליים והגנה על רצונו האחרון של המנוח.
- **קבלת קהל וירטואלית** - במהלך שנת 2023 הושק שירות חדש של זימון תור באמצעות שיחת וידאו. שירות זה נועד להקל על הציבור ולחסוך את הגעתו פיזית ללשכות קבלת הקהל של רשם הירושה, ולקבל את השירות המבוקש באמצעות שיחת וידאו עם נציג רשם הירושה. השירות החל במחוז חיפה והצפון כפילוט והתרחב לכל חלקי הארץ.
- **הפחתת הוצאות פרסום** - במהלך להפחתת הנטל על הציבור בוטלה החובה לפרסום בעיתונות המודפסת של בקשות לצו ירושה וצו קיום צוואה. ביטול חובה זו הפחית את תשלום ההוצאות לכל בקשה מסכום של 130 ש"ח ל-66 ש"ח בלבד.

02

מכלול האפוטרופוס הכללי

היחידה לאיתור
נכסים עזובים ולהשבתם

יחידת החילוט

מחלקת עיזבונות לטובת המדינה

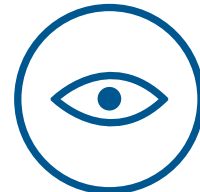
ועדת העיזבונות

קרן תובענות ייצוגיות

מערך הפיקוח על פעילות
אפוטרופסים ומנהלי עיזבון

פעילות האפוטרופוס הכללי במחוזות

היחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם

תיאור ותחומי אחריות

היחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם מופקדת על טיפול בנכסים עזובים על פי חוק האפוטרופוס הכללי התשל"ח-1978.

היחידה עוסקת באיתור נכסים עזובים, ומקבלת דיווחים על אודות נכסים אלו מרשויות וממוסדות שונים וכן מגורמים פרטיים, מנהלת בנאמנות את הנכסים הללו לטובת בעליהם הפרטיים, ומסיימת את הניהול באופן של השבת הנכסים לידי הזכאים להם או העברת הנכסים לקניין המדינה בחלוף פרק זמן המוגדר בחוק.

ביחידה מספר מחלקות:

מחלקת איתור נכסים עזובים ובעלי זכויות - מקבלת דיווחים על אודות חשד לנכסים עזובים ומבצעת פעולות איתור קודם לקבלת צו או החלטת ניהול.

מחלקת ניהול נכסים - אחראית על ניהול הנכסים בנאמנות, בכלל זה נכסי נדל"ן וכספים, וכן ביצוע עסקאות במקרקעין.

מחלקת השבת נכסים - מטפלת בבקשות השבה של טוענים לזכויות בנכסים עד להשבת הנכסים בפועל.

המחלקה לאיתור זכאים ולהעברת נכסים עזובים לקניין המדינה - מבצעת פעולות מחודשות לאיתור בעלי זכויות בנכסים בהם ניתן צו ניהול, והעברת נכסים עזובים ללא בעלים ידועים לרשות המדינה.

בנוסף, היחידה מטפלת באיתור והשבת נכסים של נספי השואה, שהועברו אליה עם סגירת החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ (בפירוק) ובהתאם להוראות חוק הנכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), תשס"ו-2006 ותיקוניו שהאריכו את פעילות האפוטרופוס הכללי בנוגע לנכסים אלו. הטיפול מתבצע במחלקת נכסי נספי שואה.

בשנת 2023 אושרו לשחרור 126 נכסי מקרקעין בשווי של כ-99 מיליון ש"ח, וכן כספים בסכום כולל של 33.5 מיליון ש"ח

למידע נוסף ניתן להכנס לאתר היחידה:

https://www.gov.il/he/departments/topics/abandoned_properties/govil-landing-page

פעילות היחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם בשנת 2023

נכון ליום 31.12.2023 בניהול האפוטרופוס הכללי 16,932 תיקי רכוש פעילים¹, בהם 12,195 תיקי כספים ו- 4,737 תיקי נדל"ן, וזאת בהשוואה ל-16,816 תיקי ניהול רכוש פעילים (מתוכם 12,098 תיקי כספים ו-4718 תיקי נדל"ן) בסוף שנת 2022.

2023	2022	2021	סוג תיקי הרכוש
12,195	12,098	11,970	תיקי כספים פעילים
4,737	4,718	4,738	תיקי נדל"ן פעילים

היקף הכספים המנוהלים על-ידי האפוטרופוס הכללי בשנת 2023 עומד על כ-2.534 מיליארד ש"ח, בהשוואה לשנת 2022 בה נוהלו כספים בהיקף של כ-2.392 מיליארד ש"ח.

בשנת 2023 נכסי הנדל"ן המנוהלים כוללים 871 דירות ובתי-עסק ו-2,070 מגרשים, וזאת לעומת 862 דירות ובתי עסק ו-2,071 מגרשים בשנת 2022.

בשנת 2023 הסתכמו התקבולים מדמי שכירות בגין הנכסים המבונים בכ-25.58 מיליון ש"ח, בהשוואה לתקבולים בסך של כ-23.61 מיליון ש"ח בשנת 2022.

בשנת 2023 נפתחו 65 תיקי עסקאות בנכסי נדל"ן² בהשוואה ל-47 תיקי עסקאות בנכסי נדל"ן בשנת 2022.

2023	2022	2021	הפעילות
2.534 מיליארד ש"ח	2.392 מיליארד ש"ח	2.391 מיליארד ש"ח	היקף הכספים המנוהלים על-ידי האפוטרופוס הכללי
871 דירות ובתי עסק 2,070 מגרשים	862 דירות ובתי עסק 2,071 מגרשים	865 דירות ובתי עסק 2,056 מגרשים	נכסי הנדל"ן המנוהלים
25.58 מיליון ש"ח	23.61 מיליון ש"ח	24.91 מיליון ש"ח	התקבולים מדמי שכירות בגין הנכסים המבונים
65	47	48	תיקי עסקאות בנכסי נדל"ן

1 מספר תיקי רכוש פעילים כולל גם תיקי נכסים במזרח ירושלים (בהם הניהול מתבצע על ידי היחידה הכלכלית) וגם תיקי נכסים של נספי השואה.

2 מכירת מקרקעין או פעולה אחרת החייבת דיווח לפי חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג-1963.

איתור נכסים עזובים ובעלי זכויות

בשנת 2023 הצליחה היחידה בפעולות שביצעה לאתר את הבעלים של הנכסים או את היורשים ברוב המכריע של הנכסים לגביהם התקבל דיווח בדבר חשד לקיומו של נכס עזוב. במקרים אלו נמצא כי אין מדובר בנכסים עזובים ולכן לא היה צורך לפעול לניהול הנכס.

בשנת 2023 נפתחו ביחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם (תיקי הנהלה ומחוז ירושלים) 139 תיקי איתור חדשים בהשוואה ל-143 תיקי איתור שנפתחו בשנת 2022.

במהלך שנת 2023 נסגרו ביחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם 199 תיקי איתור, בהשוואה לשנת 2022, שבה נסגרו 172 תיקים. מתוך 199 תיקים שנסגרו בשנת 2023, ב-43 תיקים נמצא כי יש מקום לפעול לקבלת צו או החלטת ניהול. זאת בהשוואה לשנת 2022, שבה מתוך 172 תיקים שנסגרו, ב-38 תיקים היה צורך בנקיטת הליכים למתן צו או החלטת ניהול.

2023	2022	2021	סוג הפעולה
139	143	174	פתיחת תיקי איתור חדשים
199	172	180	סגירת תיקי איתור
43	38	35	תיקים בהם נמצא שיש צורך בקבלת צו/החלטת ניהול

נתונים על פעילות איתור נכסים עזובים במחוזות בשנת 2023

תיקי איתור שנפתחו ונסגרו בחלוקה לפי מחוזות בשנת 2023

בשנת 2023 נפתחו במחוזות 316 תיקי איתור ונסגרו 399 תיקי איתור, וזאת לעומת שנת 2022 שבה נפתחו 361 תיקי איתור ונסגרו 342 תיקים³.

מחוז	תל אביב	חיפה	באר שבע	סה"כ
תיקים שנפתחו	154	105	57	316
תיקים שנסגרו	214	109	76	399

תיקי איתור שנפתחו ונסגרו במחוזות בשנים 2021-2023

שנה	2021	2022	2023
תיקים שנפתחו	397	361	316
תיקים שנסגרו	384	342	399

השבת רכוש

בשנת 2023 התקבלו ביחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם 496 פניות ראשוניות להשבת רכוש, וזאת בהשוואה ל-529 פניות שהוגשו בשנת 2022.

משך הטיפול בפנייה בשנת 2023 עמד על 12.29 ימים בממוצע.

בשנת 2023 הוגשו לאפטרופוס הכללי 177 בקשות להשבת רכוש בהתאם לחוק, וזאת בהשוואה ל-184 בקשות השבה שהוגשו בשנת 2022.

בשנת 2023 דנה הוועדה לבדיקת זכויות ב-130 בקשות השבה, וזאת בהשוואה לשנת 2022, שבה דנה הוועדה ב-160 בקשות. ב-96% מהבקשות שנדונו בוועדה לבדיקת זכויות הוכרו המבקשים כזכאים לרכוש (באופן מלא, או בכפוף להמצאת צו ירושה או צו קיום צוואה).

סוג פעולה	2022	2023
פניות ראשוניות להשבת רכוש	529	496
בקשות להשבת רכוש	184	177
דיון בבקשות ע"י הוועדה לבדיקת זכויות	160	130

בשנת 2023 אושרו לשחרור לבעלי זכויות או ליורשים 79 נכסי מקרקעין בשווי של כ-89 מיליון ש"ח, וכן כספים בסכום כולל של כ-27 מיליון ש"ח.

המחלקה לאיתור זכאים ולהעברת נכסים עזובים לקניין המדינה

בשנת 2023 הועברו לקניין המדינה כ-3.2 מיליון ש"ח בהשוואה לשנת 2022, שבמהלכה הועברו לקניין המדינה כ-5 מיליון ש"ח.

בשנת 2023 נפתחו 145 תיקי חקירה חדשים, וזאת בהשוואה ל-123 תיקים שנפתחו בשנת 2022.

בשנת 2023 נסגרו 95 תיקים, בהשוואה ל-106 תיקים שנסגרו בשנת 2022.

ב-71% מהתיקים שנבדקו אותרו בעלי זכויות או יורשים בנכסים.

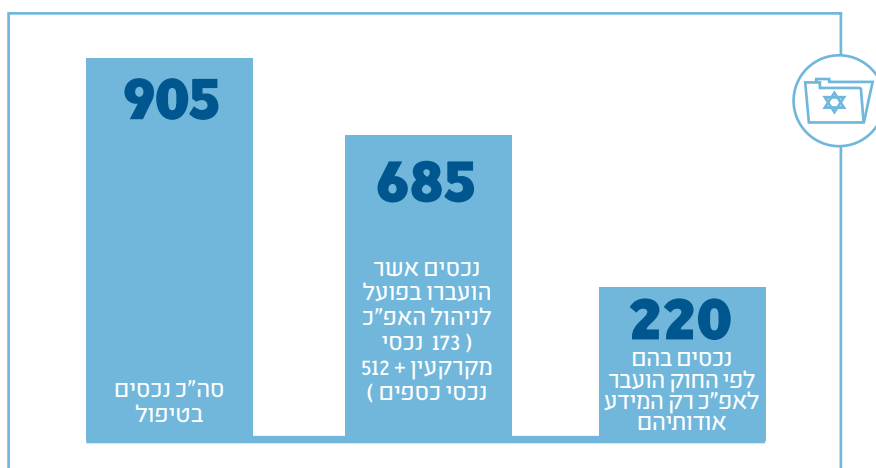
בשנת 2023 אותרו 349 זכאים, במסגרת מחקר לאיתור בעלי זכויות ויורשיהם בנכסים שבניהול האפוטרופוס הכללי.

טיפול במתנות לעובדי ציבור

בשנת 2023 נקלטו ונרשמו 405 פריטים חדשים.

טיפול בנכסים של נספי השואה

בשנת 2023 היו בטיפול המחלקה 905 נכסים, מתוכם 685 נכסים שהועברו בפועל לניהול האפוטרופוס הכללי (173 נכסי מקרקעין ו-512 נכסי כספים) ו-220 נכסים בהם לפי החוק הועבר לאפוטרופוס הכללי רק המידע אודותיהם.

במהלך השנה היו בטיפול המחלקה 454 בקשות להשבת נכסים, לעומת שנת 2022 בה היו בטיפול המחלקה 553 בקשות להשבת נכסים.

במהלך שנת 2023 בוצעו 214 חקירות לאיתור יורשים, לעומת שנת 2022 בה בוצעו 231 חקירות לאיתור יורשים בשנת 2023 התקבלו באפוטרופוס הכללי 103 החלטות השבה וסגירת בקשות, לעומת 94 החלטות השבה וסגירת בקשות בשנת 2022.

המחלקה טיפלה לאורך השנה בשחרור בפועל של 189 בקשות, מתוכן ב-50 בקשות שוחרר נכס בפועל ליורשים (באופן מלא או חלקי), לעומת שנת 2022 בה טיפלה המחלקה ב-224 בקשות שחרור בפועל, מתוכן ב-44 בקשות שוחרר נכס בפועל ליורשים (באופן מלא או חלקי).

בשנת 2023 המחלקה טיפלה לאורך השנה ב-15 חקירות "הוכחת נספות" (לקביעה אם מדובר בנכס של נספה השואה), מתוכן 4 חקירות נסגרו, לעומת שנת 2022 בה טיפלה המחלקה ב-18 חקירות "הוכחת נספות", מתוכן 4 חקירות נסגרו.

2023	2022	2021	סוג פעולה שביצעה היחידה
454	553	633	בקשות להשבת נכסים
214	231	215	חקירות לאיתור יורשים
117	416	450	פניות מהציבור
103	94	146	החלטות השבה וסגירת בקשות
189	224	251	שחרור בפועל של בקשות לשחרור נכס
50	44	45	שחרור נכס בפועל
15	18	18	חקירות "הוכחת נספות"
4	4	5	חקירות שנסגרו

בשנת 2023 שוחררו 47 נכסי מקרקעין בשווי של כ-10 מיליון ₪ וכן כספים בשווי של כ-6.5 מיליון ₪ ליורשים של נספי שואה.

תיאור ותחומי אחריות של היחידה

- הפשיעה החמורה מלווה פעמים רבות בפשיעה כלכלית ועתירה ב"הון שחור". אפיק האכיפה הכלכלית המבוצע באמצעות חילוט נכסים, נועד לפגוע בתמריצי מחולליה ובכך להעצים, לצד הכלים המסודתיים (מאסרים וקנסות), את המאבק למיגור הפשיעה. יחידת החילוט פועלת למימוש אכיפה כלכלית, באמצעות ניהול רכוש תפוס המיועד לחילוט ומימוש החלטות החילוט.
- בהתאם לחוק מופקד האפוטרופוס הכללי על ניהול הרכוש המחולט ומימושו באמצעות יחידת החילוט ובמסגרת שלוש קרנות ייעודיות. נוסף על כך, לאפוטרופוס הכללי סמכויות לממש רכוש המחולט לטובת אוצר המדינה. כמו כן, מופקד האפוטרופוס הכללי על ניהול רכוש תפוס המיועד לחילוט בשלב הזמני של ההליך הפלילי החל משלב החקירה וזאת מכוח צווים והחלטות של בתי המשפט השונים, ומכוח צווים מנהליים של גופי הביטחון.
- להגשמת ייעודה, היחידה פועלת להקמת מנגנוני ניהול אפקטיביים לרכוש התפוס ולייעול תהליכי המימוש של הנכסים המחולטים. היחידה חותרת להתמודדות מתואמת, אחידה ומסונכרנת של כלל רשויות האכיפה אל מול התחכום והמורכבות המאפיינים כיום ביתר שאת עבירות כלכליות, הן מבחינת אופן ביצוען, הן מבחינת היכולת לאתרן והן מבחינת ההתמודדות עם אכיפתן.
- העלייה החדה בהיקף ובמגוון הנכסים התפוסים זמנית, התמשכות ההליכים הפליליים ומורכבות הליכי החילוט, כמו גם ריבוי הרשויות המעורבות בתפיסה ובחילוט מביאים לעלייה מתמדת של האתגרים המוצבים בפני היחידה, שתפקידה לסייע באופן מקצועי לכלל גורמי האכיפה.
- במהלך שנת 2023 החל פיילוט להעברת טיפול בהתנגדויות ממיקוד חוץ אל מנהל הגבייה הממשלתי - מנהל הגבייה הממשלתי טיפל עד כה בפתיחת תיקי הוצאה לפועל ולא בהתנגדויות. במסגרת הפיילוט הועברו למנהל הגבייה 10 תיקי התנגדויות, תוך מתן הכשרה מתאימה לכך מטעם יחידת החילוט. העברת חלק מההתנגדויות למנהל הגבייה תוביל לחסכון בקרן החילוט של עשרות ובהמשך מאות אלפי שקלים בתשלומי שכר טרחה.

נתוני פעילות של ניהול ומימוש רכוש לחילוט בשנת 2023

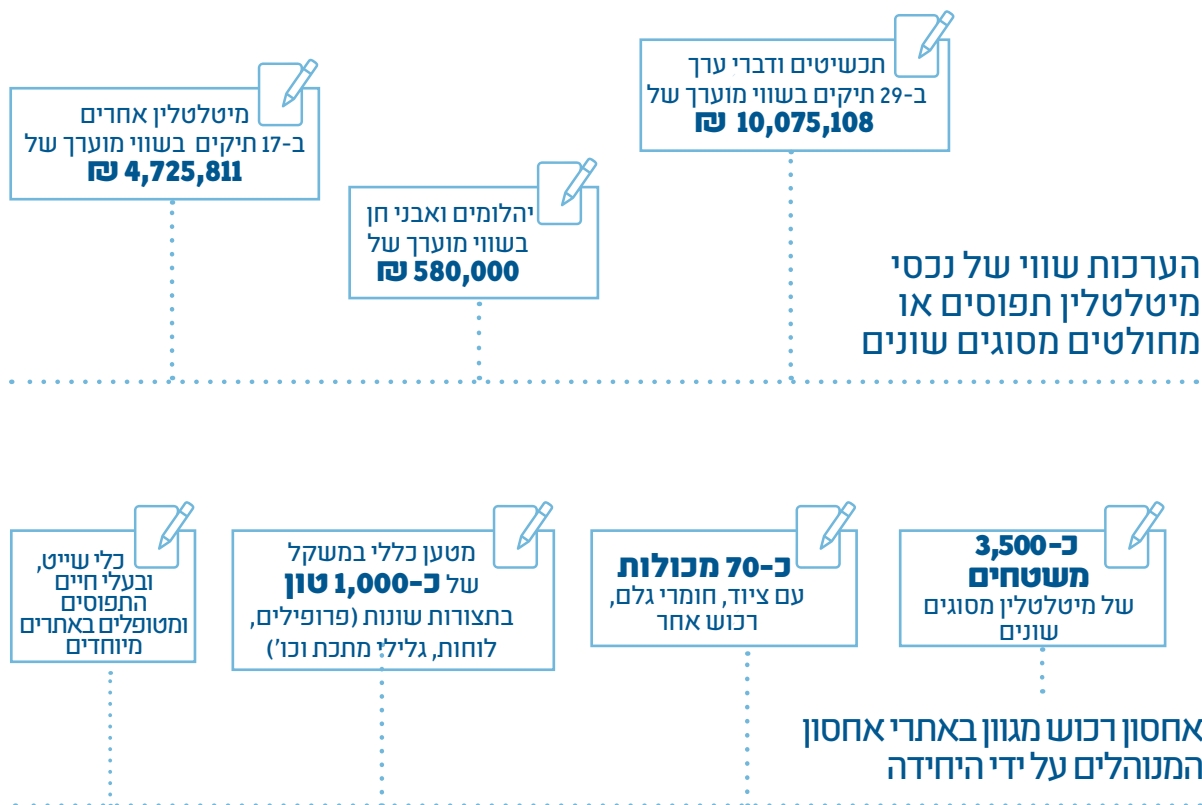
פתיחה של תיקי חילוט

בשנת 2023 נפתחו ביחידת החילוט 959 תיקי חילוט. מתוכם, ניתן ייעוץ משפטי לכ- 450 תיקי חילוט בשלב הסעדים הזמניים של ההליכים המשפטיים שהתקיימו במקביל לניהול תיקי החקירה ברשויות החוקרות או בשלבים שלאחר גמר החקירה עם העברת התיק לרשויות התביעה ועד מתן צו חילוט סופי. בתוך כך, נתפסו בצווים זמניים גם תאגידים לגביהם בוצע ייעוץ משפטי מקדים של היחידה ונערכו בדיקות כלכליות מורכבות.

ניהול מיטלטלין

במהלך שנת 2023 בוצעו הערכות שווי של נכסי מיטלטלין תפוסים או מחולטים מסוגים שונים: תכשיטים ודברי ערך ב-29 תיקים בשווי מוערך של 10,075,108 ש"ח, יהלומים ואבני חן בתיק אחד בשווי מוערך של כ-580,000 ש"ח, מיטלטלין אחרים ב-17 תיקים בשווי מוערך של 4,725,811 ש"ח.

בשנת 2023 התקבלה תמורה בסך של 638,505 ש"ח בגין מכירת מיטלטלין מסוגים שונים באמצעות פלטפורמה אינטרנטית וסך של 968,310 ש"ח בגין מכירת תכשיטים וזהב מחולטים באמצעות בית מכירות מטעם היחידה.

ניהול ומימוש מקרקעין (תפוסים / מחולטים)

בשנת 2023 ניהלו על ידי יחידת החילוט 27 נכסי מקרקעין, לגביהם ניתן צו חילוט סופי. מתוך נכסי המקרקעין הנ"ל נפדה נכס אחד בשווי 980,000 ש"ח.

22 נכסים מצויים בשלבים שונים של הליכי מימוש או בהליכים משפטיים.

לגבי 5 נכסים קיימת מניעה משפטית למימושם, ועניינם מטופל על-ידי המחלקה המשפטית ביחידת החילוט בתאום עם הפרקליטות שניהלה את ההליך הפלילי.

במהלך שנת 2023 נערכו הערכות שווי בידי שמאים עבור 124 נכסי מקרקעין שנתפסו בצווים זמניים ושחולטו.

טיפול בהמחאות מחוללות בשנת 2023

בשנת 2023 פתחה יחידת החילוט 79 תיקים בלשכת הוצאה לפועל בשווי כולל של 6,435,703 ש"ח. במהלך שנה זו הוגשו 18 תיקי התנגדויות בהם מנוהלים הליכים בבתי משפט השלום ברחבי הארץ. בשנת 2023 התקבלו כספים בסך 2,159,589 ש"ח בכל התיקים בהם מנהלת היחידה הליכים בהוצאה לפועל.

מימוש מטבעות וירטואליים

בשנת 2023 מומשו טבעות וירטואליים בשווי של כ- 40 מיליון ש"ח. מכירת מטבעות וירטואליים מבוצעת ע"י יחידת החילוט הן בשלב הסעדים הזמניים והן בשלב הסופי של ההליך הפלילי.

טיפול בכלי רכב וכלי שייט

במהלך שנת 2023 נקלטו וטופלו על ידי היחידה 182 כלי רכב שנתפסו במהלך החקירות. במהלך השנה בוצעו הערכות שווי לכלי רכב בשווי כולל של 18,754,864 ש"ח, וכן כ- 150 אומדנים לכלי רכב והערכות שווי לכלי שייט בשווי מוערך של 1,267,250 ש"ח. במהלך השנה נמכרו באמצעות מכרזים של משטרת ישראל כלי רכב בסכום כולל של 1,665,464 ש"ח.

קרנות החילוט

להלן נתוני חילוט קנסות ועיצומים בשנת 2023 לקרנות החילוט, על-פי החוק:

בקרן החילוט סחר בבני אדם והחזקה בתנאי עבדות מומשה מרבית החלטת החלוקה שהתקבלה בשנת 2022; ההחלטות שמומשו בשנת 2023 בגין החלטה זו מתוך הכספים התפוסים בקרן חילוט סחר בני אדם הסתכמו לסך של 620,616 ש.ח.

במהלך שנת 2023 מחלקת הכספים ביחידת החילוט טיפלה ב-1,745 תיקים בשלב הסעדים הזמניים. נכון ליום 31.12.2023 מנוהלים 408 תיקים זמניים שמצויים ביתרת זכות של כספים תפוסים בסך כולל של 728,379,749 ש.ח.

חוק המאבק בטרור

למידע נוסף על פעילות היחידה ניתן להכנס לאתר:

<https://www.gov.il/he/pages/forfeiture>

מחלקת עיזבונות לטובת המדינה

תיאור ותחומי אחריות

המחלקה אחראית על הטיפול בעיזבונות לטובת מדינת ישראל ומוסדותיה בהתאם להחלטות הממשלה שהסמיכו את האפוטרופוס הכללי לטפל בנושא. כספי העיזבונות מיועדים למטרות צדקה, כגון חינוך, רווחה, בטחון, עלייה, בריאות, מדע, ועוד, ואלה אינם מהווים חלק מתקציב המדינה.

המחלקה מייצגת את המדינה ומוסדותיה בהליכים משפטיים בארץ ובעולם, ופועלת למימוש נכסי העיזבונות והעברתם לישראל. הכספים מועמדים לרשות הגופים אותם קבע המצווה, תוך גיבוש פרויקטים מתאימים והנצחה או שהם מועברים לחלוקה באמצעות הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה, בהתאם למטרות שקבע המצווה.

בנוסף, מנהלת המחלקה כ-130 הקדשות ציבוריים בהם משמש האפוטרופוס הכללי כנאמן, לבד או יחד עם אחרים, בדרך כלל למטרת מלגות, מענקים לנזקקים ומענקים למחקר מדעי. כספי ההקדשות מוקצים, מדי שנה, לפרויקטים שונים, בהתאם לרצון המקדיש.

לצד הטיפול בעיזבונות לטובת המדינה, מוסמכת המחלקה לטפל בתרומות שמתקבלות לטובת המדינה.

למידע נוסף - עמוד האינטרנט של המחלקה:

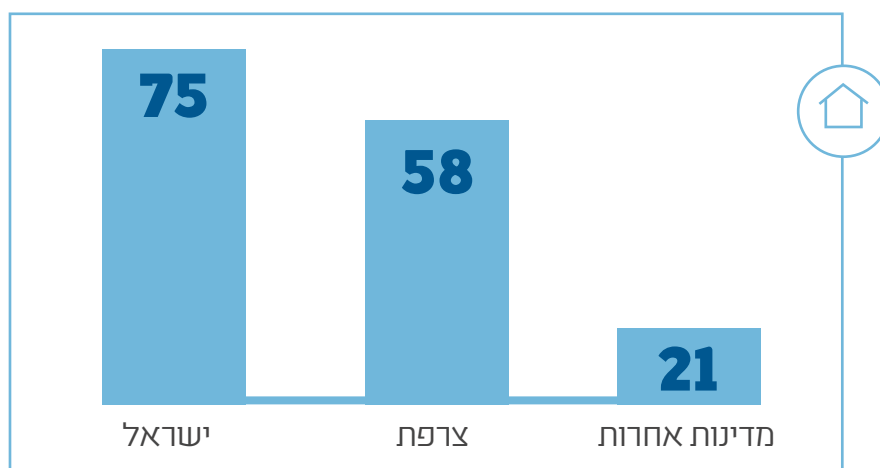
[egap-gnidnal-livog/etats_eht_fo_rovaf_ni_setatse/scipot/stnemtraped/eh/li.vog.www//:sptth](http://www.vog.li/scipot/stnemtraped/eh/li.vog.www//:sptth/egap-gnidnal-livog/etats_eht_fo_rovaf_ni_setatse)

סיכום פעילות מחלקת עיזבונות לטובת המדינה בשנת 2023

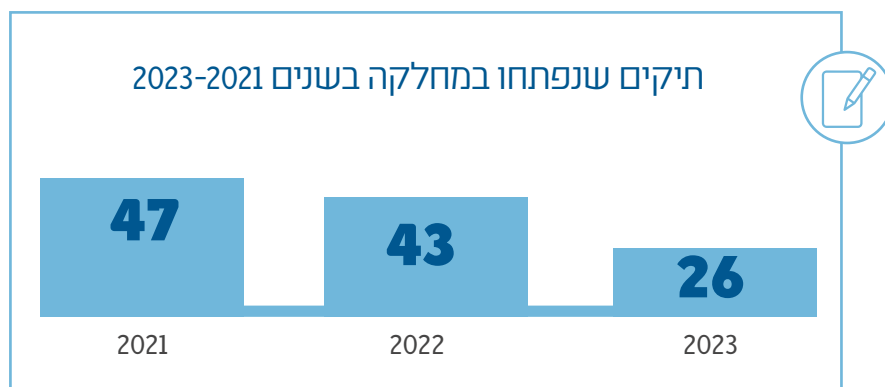
סך הנכסים המנוהלים על ידי האפוטרופוס הכללי בתחום עיזבונות והקדשות נכון ליום 31.12.2023: כספים בהיקף של 1,316,110,251 ש"ח (בהשוואה ליום 31.12.2022 בו ההיקף הכספי עמד על 1,039,220,029 ש"ח).

ניהול נכסי נדל"ן

שנת 2023 – מנוהלים 154 נכסי נדל"ן בכל העולם, מתוכם 75 בישראל ו- 58 בצרפת.

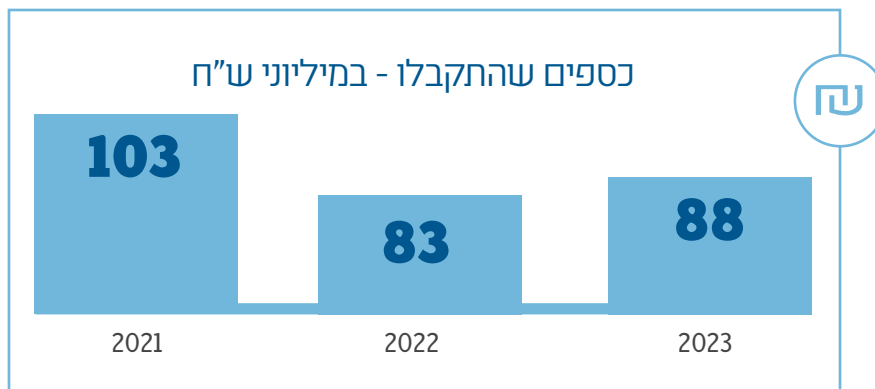
לעומת שנת 2022 בה נוהלו 148 נכסי נדל"ן בכל העולם, מתוכם 73 בישראל ו- 60 בצרפת. כמו כן מנוהלים 3,138 פרטי אומנות המושאלים באופן קבוע או זמני למוזיאונים שונים ברחבי המדינה.

בשנת 2023 נסגרו 55 תיקים.

במחלקה מנוהלים כיום 1,476 תיקים פעילים בהשוואה ל- 1,501 תיקים פעילים בשנת 2022 ו- 1,689 תיקים פעילים בשנת 2021.

בשנת 2023 התקבלו כספים בגובה 88 מיליון ש"ח, זאת בהשוואה ל- 83 מיליון ש"ח בשנת 2022 ו- 103 מיליון ש"ח בשנת 2021.

מקור הכספים שהתקבלו במחלקה על פי מדינות המוצא העיקריות בשנת 2023:

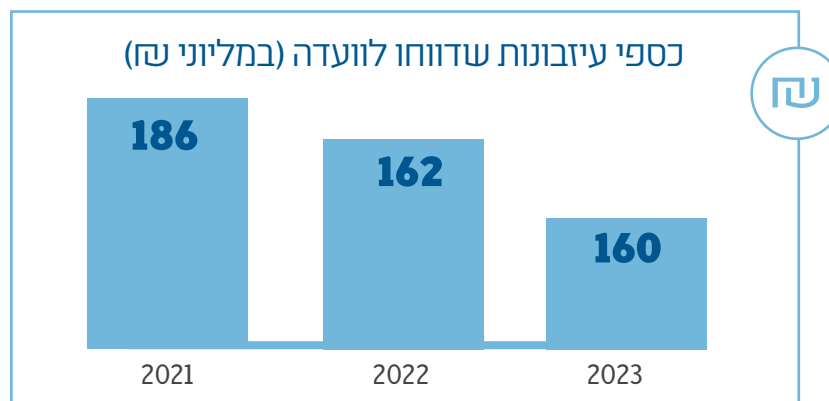

בהשוואה לשנת 2022:

דיווחים לוועדת העיזבונות

בשנת 2023 דווחו לוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה כספי עיזבונות לחלוקה בסכום של כ- 160 מיליון ש"ח בהשוואה לשנים 2022 ו 2021 בהן דווחו לוועדה הציבורית כספי עיזבונות בסכום של 162 מיליוני ש"ח ו- 186 מיליוני ש"ח בהתאמה.

בשנת 2023 העבירה המחלקה למשרדי הממשלה ולמוסדות שונים, כספים בסכום של 128,210,487 ש"ח לטובת תשלום הקצאות לגופים ולארגונים שונים, זאת בהשוואה לשנת 2022 בה הועברו 144,089,375 ש"ח.

הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה - ועדת העיזבונות

תיאור ותחומי אחריות

ועדת העיזבונות הוקמה על ידי הממשלה בשנת 1990, ומטפלת בהקצאת תמיכות מתוך עיזבונות לטובת המדינה. הוועדה מורכבת מיושב ראש- שופט בדימוס, ומעשרה חברים המתמנים על ידי שר המשפטים באישור הוועדה לבדיקת מינויים. לצורך הקצאת ההקצבות הוועדה מפרסמת מדי שנה קול קורא להגשת בקשה להקצבה, ודנה בבקשות המתקבלות, לאור ייעוד העיזבונות ונושאי תמיכה שהוועדה ביקשה לתמוך באותה שנת תמיכה. בתום הדיונים מפרסמת הוועדה את החלטותיה למוסדות הפונים, למשרדי הממשלה ובילקוט הפרסומים, ע"פ נוהל עבודת הוועדה.

עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל, התגייסה הוועדה לסייע לתושבי הדרום שלא פנו על ידי הממשלה ופרסמה קול קורא בסך של כ-7 מיליון ש"ח, למימון פתרונות שיכון זמני להפוגה והתרענות עבור תושבי הדרום חסרי מיגון, משפחות עם צרכים מיוחדים, קשישים וכדו'.

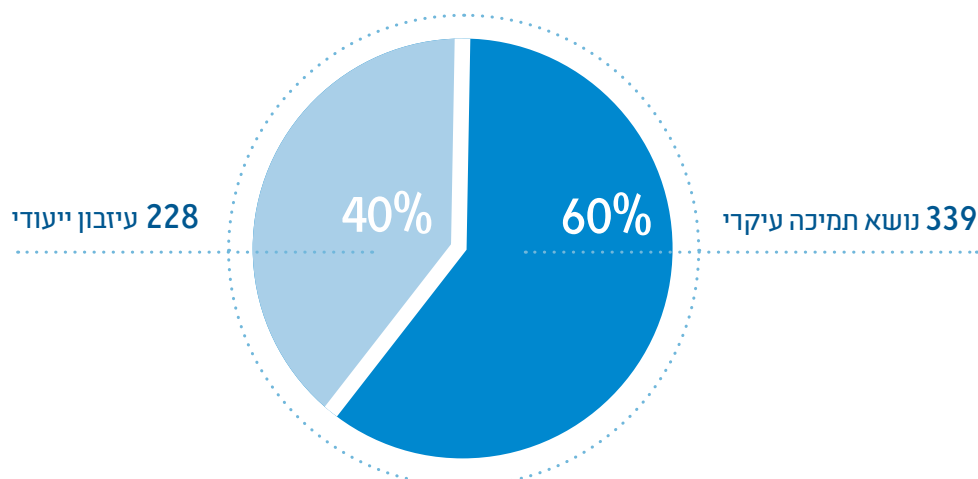
למידע נוסף - אתר האינטרנט של הוועדה:

https://www.gov.il/he/service/apply_for_estates_committee

נתוני פעילות ועדת העיזבונות בשנת 2023:

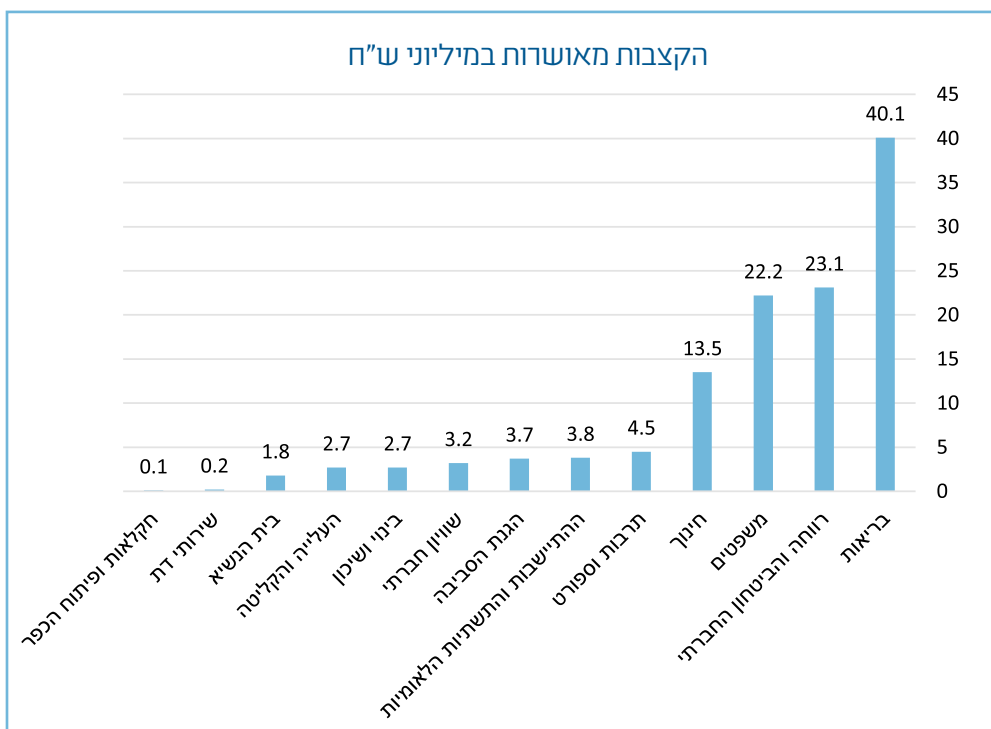
בשנת 2023 הוועדה אישרה הקצבות ל 567 בקשות בסך כולל של 121.6 מ' ש"ח:

סוג עיזבון	מספר בקשות מאושרות	הסכום המוקצב במליון ש"ח
נושא תמיכה עיקרי	339	73.6
עיזבון ייעודי	228	48
סכום כולל	567	121.6

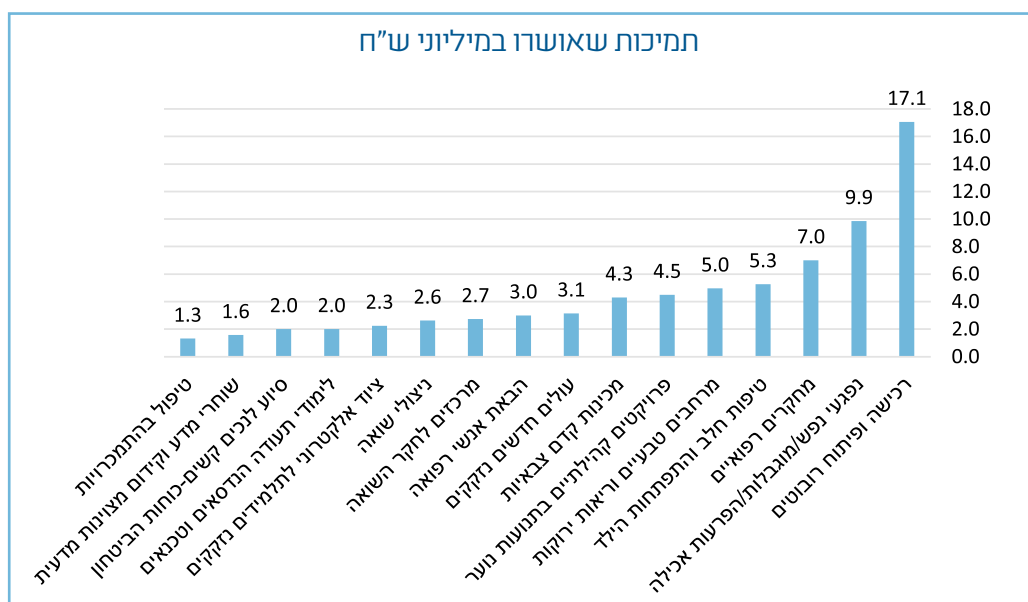

התפלגות ההקצאות בשנת 2023 למשרדי הממשלה שהבקשות בתחום פעילותם ותחת טיפולם:

מספר בקשות מאושרות	סכום מוקצב במש"ח	משרד ממשלתי
83	40.1	בריאות
169	23.1	רווחה והביטחון החברתי
33	22.2	משפטים
122	13.5	חינוך
25	4.5	תרבות וספורט
40	3.8	ההתיישבות והתשתיות הלאומיות
25	3.7	הגנת הסביבה
13	3.2	שוויון חברתי
18	2.7	בינוי ושיכון
28	2.7	העלייה והקליטה
1	1.8	בית הנשיא
8	0.2	שירותי דת
2	0.1	חקלאות ופיתוח הכפר
567	121.6	סכום כולל

נושא תמיכה עיקרי	מספר הבקשות שאושרו	תמיכות שאושרו בש"ח
רכישה ופיתוח רובוטים	15	17,065,000
נפגעי נפש/מוגבלות/ הפרעות אכילה	101	9,859,000
מחקרים רפואיים	10	7,005,000
טיפות חלב והתפתחות הילד	10	5,266,501
מרחבים טבעיים וריאות ירוקות	22	4,960,000
פרויקטים קהילתיים בתנועות נוער	20	4,495,000
מכינות קדם צבאיות	44	4,299,500
עולים חדשים נזקקים	30	3,143,000
הבאת אנשי רפואה	2	3,000,000
מרכזים לחקר השואה	4	2,730,000
ניצולי שואה	12	2,622,000
ציוד אלקטרוני לתלמידים נזקקים	17	2,250,000
לימודי תעודה הנדסאים וטכנאים	17	2,005,000
סיוע לנכים קשים- כוחות הביטחון	1	2,000,000
שוחרי מדע וקידום מצוינות מדעית	21	1,574,000
טיפול בהתמכרויות	13	1,310,000
סכום כולל	339	73,584,001

תמיכות שאושרו בש"ח	מספר הבקשות שאושרו	נושא עיזבון ייעודי
12,068,000	1	מוסד ילדים בכרמל
10,843,405	39	יתומים
6,125,000	16	קורבנות טרור
3,100,000	1	רווחה
2,716,000	9	משפחות שכולות
2,536,000	42	נזקקים
1,800,000	1	בית הנשיא
1,485,000	12	שואה
1,251,600	12	קשישים
1,007,000	8	יישוב הארץ
914,000	8	בטחון
857,000	5	בריאות
562,100	15	חנך
545,000	10	תינוקות
507,454	6	ילדים
450,000	1	נכי מלחמה
302,500	8	קליטת עליה
301,000	6	בעלי מוגבלויות
220,000	7	שיכון
202,000	8	דתות
185,000	10	איכות הסביבה
48,000	2	ספריות ציבוריות
22,000	1	גיבורי מלחמות ישראל
48,048,059	228	סכום כולל

הקדן לניהול וחלוקה של כספים שנפסקו כסעד בתובענות ייצוגיות

תיאור ותחומי אחריות

קדן תובענות ייצוגיות הוקמה מכוח תיקון 10 לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, במטרה לחלק כספים שנפסקו כסעד בתובענות ייצוגיות בהתאם לייעודים שנקבעו על ידי בתי המשפט, ולטובת מטרות ציבוריות.

הקדן עצמה מנהלת באפוטרופוס הכללי, והכספים מושקעים בהתאם לחוק האפוטרופוס הכללי.

כספי הקדן מחולקים בידי הוועדה לחלוקת כספים שנפסקו כסעד בתובענות ייצוגיות, אשר חבריה ממונים על ידי שר המשפטים. ככלל, הוועדה פועלת לחלק הכספים המופקדים בקדן בדרך של פרסום קולות קוראים, וזאת בהתאם לנוהל הוועדה. מאז 2018, מועד תחילת פעילותה של הוועדה, ועד לסוף שנת 2023 פרסמה הוועדה 82 קולות קוראים, דנה באלפי בקשות לקבלת מענקים, וחילקה עשרות מיליוני שקלים, לטובת מטרות ציבוריות.

עם פרוץ המלחמה, הקדן פעלה להקצות כספים ללא דיחוי לטובת תושבי רשויות מקומיות בדרום הארץ ובצפונה, ובהמשך פרסמה קולות קוראים לטובת הצלת חיים ופינוי חללים, כמו גם לטובת הלנת מפונים שהם אנשים עם מוגבלות או נוער בסיכון. בנוסף, פרסמה הקדן קול קורא לטובת ליווי כלכלי וצרכני של משפחות שפונו מבתיהם עקב המלחמה. בסך הכל, לטובת מטרות אלו, הוקדש סך של כ-19 מיליון ש"ח בשנת 2023.

למידע נוסף - עמוד האינטרנט של הוועדה:

https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/class_action_law

נתוני פעילות הקרן בשנת 2023:

בשנת 2023 פורסמו הקולות הקוראים להקצאת כספים שלהלן -

מספר בקשות שהוגשו	נושא הפרויקטים	כספים שיועדו	מספר קול קורא
64	קידום בריאות האישה	5,000,000 ש"ח	59/2023
18	טיפול בבעיות הנוגעות לרשת האינטרנט, לרבות פגיעה בפרטיות ברשת, סייבר, אבטחת מידע, דואר זבל וכיוצ"ב	1,673,046 ש"ח	60/2023
21	לטובת הגנה על זכויות לקוחות הבנקים	9,000,000 ש"ח	61/2023
16	חלוקת מקרדים עבור משפחות נזקקות	13,279,831 ש"ח	62/2023
31	קידום בטיחות רוכבי כלי רכב זעירים	8,843,222 ש"ח	63/2023
70	לטובת פרויקטים חדשניים למניעת אלימות במשפחה	3,989,761 ש"ח	64/2023
10	למטרות צרכנות ותעופה	1,809,713 ש"ח	65/2023
22	לקידום חינוך ורווחת תושבי נהריה	900,000 ש"ח	66/2023
21	לטובת הגנה על ילדים מפני תכנים פוגעניים ברשת	3,000,000 ש"ח	67/2023
51	בנושא התנדבות בני נוער בקרב בני הגיל השלישי	5,153,968 ש"ח	68/2023
30	לטובת בינוי או שיפוץ מוסדות חינוך או רווחה המשרתים אנשים עם מוגבלות	8,915,135 ש"ח	69/2023
9	לטובת הגנה על זכויות לקוחות הבנקים	2,787,017 ש"ח	70/2023
23	לטובת ארגונים העוסקים בהצלת חיים במהלך המלחמה, באיזורי העימות בצפון או בדרום	2,000,000 ש"ח	71/2023
34	לטובת הלנה ומתן שירותי רווחה למפונים בעלי מוגבלויות או בני נוער בסיכון מפונים עקב המלחמה	2,999,917 ש"ח	72/2023
18	לטובת קידום ותמרוץ נשים בעניינים הנוגעים לתחבורה ציבורית	9,944,373 ש"ח	73/2023

מספר בקשות שהוגשו	נושא הפרויקטים	כספים שיועדו	מספר קול קורא
16	לטובת קידום מערכות או מוצרים מבוססי פיתוח ישראלי שישמרו על פרטיות המשתמשים	8,182,152 ש"ח	74/2023
5	לטובת מימון מכשירי חשמל עבור מטופלים בבתי חולים פסיכיאטריים	1,201,983 ש"ח	75/2023
16	לטובת מימון מכשירי חשמל עבור קשישים נזקקים או קשישים בעלי צרכים מיוחדים	2,960,419 ש"ח	76/2023
5	לטובת פעולה צרכנית כלפי קרטלים או פעולה צרכנית לפי חוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח - 1998	919,266 ש"ח	77/2023
1	לטובת מלחמה בדואר זבל	314,073 ש"ח	78/2023
8	למניעת עישון	684,948 ש"ח	79/2023
6	רכישת ציוד דיגיטלי עבור ילדים מתמודדי נפש הלומדים במוסדות חינוך שבשטח בתי חולים פסיכיאטריים	1,000,321 ש"ח	80/2023
5	מלגות לנשים במעמד סוציו אקונומי נמוך ללימודי דוקטורט בתחומי המדעים או הטכנולוגיה	695,168 ש"ח	81/2023
11	ליווי כלכלי וצרכני של משפחות שפוננו מבתיים עקב המלחמה	3,366,874 ש"ח	82/2023

בשנת 2023 פורסמו הקולות הקוראים למיזם משותף שלהלן -

נושא הפרויקטים	כספים שיועדו	מספר מיזם משותף
מיזם משותף לבטיחות עובדי ענף השיש	880,000 ש"ח	01/2023
מיזם משותף לשימור בריאות בני הגיל השלישי בעת אשפוז בבית חולים	4,000,000 ש"ח	02/2023
מיזם משותף לסיוע לתושבי הדרום בעקבות המלחמה - למטרות בריאות, חינוך ורווחה, לרבות פעילות הפגה, וכן עבור הנגשת שירותים חיוניים, כמו גם סיוע לאוכלוסיות מיוחדות, לרבות קשישים ואנשים עם מוגבלות.	4,500,000 ש"ח	03/2023
מיזם משותף לסיוע לתושבי הצפון הסמוכים לגבול לבנון - גופים מאוגדים של רשויות מקומיות הממוקמות על קו העימות בגבול הצפון	4,500,000 ש"ח	04/2023

היחידה הארצית לפיקוח על אפוטרופוסים וחלופות לאפוטרופסות

תיאור ותחומי אחריות

האפוטרופוס הכללי הוסמך לפקח על אופן ניהול ענייניהם של אנשים שמונה להם אפוטרופוס, לפי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962. ייעודו של האפוטרופוס הכללי הוא להבטיח התנהלות ראויה ומיטבית של אפוטרופוסים בהתאם להוראות הדין, ביושר, בהגינות ובתום לב - מתוך דאגה לרווחת האדם ולאיכות חייו באופן שיגשים, ככל הניתן, את האוטונומיה ורצונו החופשי של האדם לו מונה אפוטרופוס.

לצד תפקידו של האפוטרופוס הכללי כמפקח על אפוטרופוסים, האפוטרופוס הכללי אחראי גם על יישומו של תיקון 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות ובכלל זאת, פיתוח ויישום חלופות לאפוטרופסות שפגיעתן באוטונומיה פחותה דוגמת ייפוי כוח מתמשך, מסמך הבעת רצון, מסמך הנחיות מקדימות למינוי אפוטרופוס ומנגנון קבלת החלטות נתמכת.

על מנת לבצע את כל אלה, פעל מערך הפיקוח במספר מישורים:

- פיקוח על פעולת האפוטרופוסים - עיקר הפיקוח מבוצע במחוזות כאשר פיקוח יזום וכוללני על התנהלות תאגידיים מבוצע בידי היחידה הארצית, כמו גם פיקוח אגב בירור תלונות ציבור.
- יישום, הטמעה והנגשה של הכלים המנויים בתיקון 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות - ייפוי כוח מתמשך, מסמך הנחיות מקדימות למינוי אפוטרופוס, מסמך הבעת רצון ותמיכה בקבלת החלטות.
- הנחיה, ייעוץ, הדרכה, ליווי ומתן מענה לאפוטרופוסים ולתאגידי אפוטרופסות, למפקחים במחוזות, לעורכי דין בנושא ייפוי כוח מתמשך ולגורמים מקצועיים אחרים - בכדי לסייע להם לבצע את תפקידם כראוי.
- פיתוח מערכות מחשוב מתקדמות בתחום האפוטרופסות ובתחום ייפוי הכוח המתמשכים, וממשקים עם מגוון גורמים ציבוריים ופרטיים, במטרה לשפר את הפיקוח ולסייע לאפוטרופוסים בביצוע תפקידם.
- ייזום חקיקה הנוגעת לפעילות היחידה.
- כתיבת עמדות ממונה לרווחת מיופי כוח וממנים בייפוי כוח מתמשך.

הישגים ופעילויות בולטות של היחידה בשנת 2023:

- **הקמת מערך הדרכה בנושא אפוטרופסות וחלופות לאפוטרופסות** - כחלק מהקמת המערך, הוכשרו בידי האפוטרופוס הכללי 40 מרצים להעברת הדרכות והרצאות לקהל הרחב בנושא ייפוי כוח מתמשך, קבלת החלטות נתמכת ואפוטרופסות, וכן, לעריכת פגישות מידע בתחום קבלת החלטות נתמכת. במסגרת המערך, הועברו במהלך שנת 2023 כ-200 הדרכות, הרצאות ופגישות מידע ברחבי הארץ ובזום. לצד כל אלה, הועברו הדרכות שונות לאנשי מקצוע ולצוותים רפואיים בבתי חולים שונים להסרת חסמים ולהטמעת הכלי של ייפוי הכוח המתמשך והחלופות השונות, במטרה להביא לצמצום מינויי האפוטרופסות.
- **כנס בינלאומי המציב את ישראל כמובילה בתחום קבלת ההחלטות הנתמכת** - בתחילת חודש ספטמבר 2023, התקיים כנס בינלאומי מקוון. בכנס השתתפו נציגים מ-17 מדינות שונות ברחבי העולם, אשר התאספו לשמוע על ייחודיות המודל הישראלי של מנגנון קבלת החלטות נתמכת. האפוטרופוס הכללי שיתף את הקהל בפרקטיקות העבודה הייחודיות שפותחו על ידי צוות חלוץ באפוטרופוס הכללי, ובמבנה העבודה עם סוגי התומכים השונים בישראל. יצוין, שמיזם המתנדבים שמופעל בשיתוף עם "ג'וינט ישראל מעבר למוגבלויות" הינו פורץ דרך וייחודי, ולפיכך הוא מעורר עניין רב בקרב העוסקים בתחום.

נתוני פעילות בשנת 2023:

תיקים פעילים של פיקוח על אפוטרופוסים:

שנה	תיקי פיקוח על אפוטרופוסים פעילים
2023	*50,929
2022	67,729

*בשל עלייתה של מערכת אפיק לאוויר נערכה עבודת טיוב נתונים משמעותית ובעקבותיה ניתן להבחין בין מספר התיקים הפעילים של אנשים חיים לנפטרים (אשר טרם הסתיים הטיפול בהם באפוטרופוס הכללי בשל אי הגשת דו"ח סופי בידי האפוטרופוס). בשנים עברו הנתונים עובדו יחדיו ועתה, לדאשונה ניתן להבחין בין סוגי התיקים. על כן, מספר התיקים המוצג בשנה זו הוא של מספר התיקים הפעילים של אנשים חיים באפוטרופסות.

תמיכות בחסרי אמצעים

בשנת 2023 חולקו תמיכות לכ-2,300 אנשים חסרי אמצעים אשר מונה להם אפוטרופוס, בסכום של 19.1 מיליון ש"ח. תמיכות מדינה אלו מממנות את שכר הטרחה לתאגידי אפוטרופסות או לאפוטרופוס מקצועי שמונה ומאפשרות לאדם לעשות שימוש בכספי הקצבאות שהוא מקבל מביטוח לאומי לצרכיו ולא לתשלום שכ"ט האפוטרופוס.

מימון אפוטרופסות מקצועית לקטינים

בשנת 2023 מימן האפוטרופוס הכללי 75% משירותי האפוטרופסות המקצועית לכלל הקטינים הזקוקים לה בסך של 1.2 מיליון ש"ח.

כמות	סוג הפעולה
45,156	ייפוי כוח מתמשך
2,561	כניסת ייפוי כוח מתמשך לתוקף
842	מסמכי הבעת רצון
2,142	מסמכי הנחיות למינוי אפטרופוס

בשנת 2023, נכנסו ייפוי כוח מתמשכים לתוקף ב-24% מהמקרים של אדם שנוקק לשירותי אפטרופסות (בהשוואה ל-15% בשנת 2022, ואחוזים בודדים בשנים לפני כן). כמו כן, ממשיכה הירידה בהיקף מינוי האפטרופסות על אף הזדקנות האוכלוסייה, כתוצאה מקיומן של חלופות אפטרופסות. הדבר מצביע על עלייה משמעותית וחדה בשימוש בחלופות לאפטרופסות, כך שמספר מינוי האפטרופוס בידי בית המשפט קטן באופן אבסולוטי.

הכשרות

בשנת 2023 ערך האפטרופוס הכללי 11 הכשרות להסמכת עורכי דין לעריכת ייפוי כוח מתמשך, מסמך הנחיות מקדימות למינוי אפטרופוס ומסמך הבעת רצון. ההכשרות נערכו בשיתוף עם לשכת עו"ד ובמסגרתן הוסמכו 1,776 עורכי דין לעריכת שלושת המסמכים.

במהלך שנת 2023, בוצעה הכשרת המשך אחת, הכשרת "עומק" בתחום ייפוי הכוח המתמשכים (הכשרה נוספת בוטלה בעקבות מלחמת "חרבות ברזל") והשתתפו בה 183 עורכי דין.

מיזם עו"ד יד

מיזם התנדבותי המשותף לאפטרופוס הכללי ולאגף בכיר אזרחים ותיקים, משרד הרווחה והשירותים החברתיים. מטרת המיזם היא עריכת ייפוי כוח מתמשך, מסמך הבעת רצון ומסמך הנחיות מקדימות למינוי אפטרופוס, ללא עלות, ע"י עורכי דין מתנדבים. הזכאים לשירותים הם אזרחים ותיקים העונים על קריטריונים מוגדרים, וכן ניצולי שואה.

בשנת 2023 התקבלו 218 הפניות חדשות לפרויקט.

קבלת החלטות נתמכת

במהלך שנת 2023 ניתנו כ-320 מינויים של תומך בקבלת החלטות בבתי המשפט.

שנת 2023 התמקדה בהפקת תובנות מרכזיות, קידום והתנעת מחקרים בתחום קבלת החלטות נתמכת, לצד פיתוח מודל פיקוח מותאם המפקח על התהליך, והרחבת ממשקים עם גורמים בעולם העוסקים בתחום קבלת החלטות נתמכת.

פעילויות ונושאים מרכזיים בתחום בשנת 2023:

- טיוטת תקנות קבלת החלטות נתמכת אושרה על ידי שר המשפטים והונחה על שולחן ועדת חוקה חוק ומשפט.
- קורס מקוון לתומכים בקבלת החלטות עלה לאוויר באתר קמפוס IL.
- נערך ערב הוקרה לתומכים מתנדבים בקבלת החלטות.
- הורחב הממשק עם גורמים העוסקים בתחום קבלת החלטות נתמכת בעולם - האפוטרופוס הכללי לקח חלק פעיל בקבוצת לימוד ופיתוח שהוביל המכון האקדמי הקנדי IRIS.
- נערכו מספר מחקרים, ביניהם, מחקר מלווה למיזם התומכים המתנדבים על ידי מכון ברוקדייל ומחקר מלווה לפיילוט הערוץ ההסכמי על ידי עו"ד ד"ר מיקי שינדלר ועו"ד ד"ר מיטל סגל רייך.
- הוכשרו כ-40 מרצים ועורכי פגישות מידע שנכללים במערך ההדרכה בתחומי האפוטרופוס והחלופות. במסגרת המערך נערכו עשרות הרצאות ופגישות מידע.
- פיתוח ממשק מחשובי מול בתי החולים הממשלתיים, לצורך העברת מידע על ייפוי כוח מתמשכים שנכנסו לתוקף, על מנת שהצוות הרפואי יוכל לפעול על פיהם, במקרים בהם אין באפשרות המטופל לתת הסכמה מדעת.
- במהלך חודש מרץ 2023, לאחר הליך שיתוף והתייעצות עם האפוטרופוס הכללי, פרסם בנק ישראל הוראת נב"ת 224 הוראה שיש בה כדי להקל משמעותית על ההתנהלות בחשבונות הבנק של אנשים שלהם מונה אפוטרופוס, ממנה או מקבל החלטות. על פי ההוראה, יש לאפשר לאפוטרופוסים, מיופי כוח, אנשים שמונה להם אפוטרופוס, ממנים ומקבלי החלטות ביצוע פעולות באינטרנט וקבלת מידע, כמו גם הנפקת כרטיסי חיוב בחשבונות אלה.
- פורסמו ניירות העמדה הבאים מטעם האפוטרופוס הכללי:
  - נסיבות שמונעות מעורך הדין לערוך ייפוי כוח מתמשך בשל עניין אישי, תוך שמוסדר מהו עניין אישי של עורך הדין שבגיניו יש להימנע מלערוך ייפוי כוח מתמשך.
  - מידע למיופי כוח בנוגע להתנהלות כלכלית מול הבנקים ופעולות במוצרים פנסיוניים.
  - מסמך הבנות וולונטרי בשיתוף הבנקים, לגבי התנהלות בחשבונות ממנה.
  - חתימה בהיוועדות חזותית של מיופה הכוח כהסדר קבע אשר במקרים המתאימים יחליף פגישה עם מיופי הכוח, וכן, חתימה בהיוועדות חזותית של הממנה לתקופת מלחמת חרבות ברזל.
  - משמעות ייפוי כוח "שותקים" לגבי כללי הכרעה בין מיופי הכוח.
  - אפשרות לעדכון הנחיות מקדימות, ללא עריכת ייפוי כוח מתמשך חדש.
  - נייד עמדה מתוקן ומקל בנושא השקעות כספי ממנה כמסמך שבא להסדיר את נושא השקעות כספי הממנה עד לפרסום תיקון בתקנות.
  - הפעלת ייפוי כוח מתמשך במקרים רפואיים דחופים (נכתב בשיתוף משרד הבריאות).

פניות ציבור

במהלך שנת 2023 התקבלו אצל הממונה על תלונות ציבור ביחידת הפיקוח על אפוטרופוסים 561 פניות ציבור בענייני אפוטרופסות, מתוכן 84 תלונות בנושאי ייפוי כוח מתמשך.

במהלך 2023 נתקבלו 288 פניות מסוג תלונה ו 264 פניות מסוג בקשה.

להלן החלוקה לקטגוריות:

כמות	נושא הפניה
201	ענייני רכוש
134	עניינים אישיים
142	רכושי + אישי
84	ייפוי כוח מתמשך ותומך בקבלת החלטות

מספר השיחות שנענו על ידי מוקד השירות והמידע של משרד המשפטים בנושאי אפוטרופסות בשנת 2023

שיחות נענות אפוטרופסות	שיחות נענות ייפוי כוח מתמשכים	חודש
2,126	536	ינואר
1,936	558	פברואר
2,202	714	מרץ
1,140	315	אפריל
2,232	642	מאי
2,469	691	יוני
2,502	692	יולי
2,808	763	אוגוסט
1,670	482	ספטמבר
1,092	1,092	אוקטובר
1,830	507	נובמבר
1,970	600	דצמבר
23,977	7,592	סהכ

חודש	תל אביב	ירושלים	חיפה	ב"ש	סה"כ
תיקים פעילים	22,078	7,523	14,755	7,033	² 50,929
תיקים שנפתחו	3,692	1,125	2,055	1,167	8,039
תיקים שנסגרו	1,960	755	1,126	1,228	³ 5,069
צווים שנתנו בבתי הדין השרעיים	2	1	177	75	255
תיקים פעילים שרעיים	201	670	2,023	775	3,669
פרטות שהתקבלו	1,426	284	840	458	3,008
פרטות שנבדקו	1,385	284	839	457	2,965
דוחות כספיים שהוגשו	4,477	1,306	4,159	3,391	13,333
דוחות כספיים שנבדקו	2,812	671	2,335	3,203	9,021

מספר צווי מינוי שניתנו עפ"י סוג המינוי (מינוי כללי/מינוי לרכוש) בתיקים שנפתחו במהלך שנת 2023

סוגי מינוי מחוז	ירושלים מחוז	תל אביב מחוז	מחוז חיפה	מחוז באר שבע	סה"כ
כללי	518	1,869	1,385	772	4,544
רכוש	34	159	68	51	312
רכוש מסוייג	10	93	3	3	109
כללי מסוייג	22	937	31	6	996
אישיים	332	198	14	418	962
דין	0	0	2	0	2
אישיים מסוייג	31	24	1	8	64
גוף	0	0	53	0	53
סה"כ	947	3,280	1,557	1,258	7,042

2 בעקבות מעבר למערכת אפיק - המערכת החדשה של האפוטרופוס הכללי - נתוני מדידת התיקים הפעילים הם של אנשים חיים בלבד. 50,929 הם התיקים פעילים של אנשים חיים מתוך 60,952 תיקים פעילים של אנשים חיים ונפטרים בסה"כ (התיק נותר פעיל במערכת עד לאישור דו"ח סופי על ידי המפקח).

3 במסגרת עלייה לאוויר של מערכת אפיק. אופיין הליך של סגירת תיקים וזאת רק לאחר עלייתה של המערכת לאוויר כך שהנתונים לעניין סגירת התיקים הם חלקיים בלבד, צפוי גידול בסגירת התיקים בשנת 2024 כהשלמת פערים.

למידע נוסף בדפי היחידה באתר האינטרנט:

אפוטרופסות-

https://www.gov.il/he/departments/topics/guardianship_agor/govil-landing-page

קבלת החלטות נתמכת-

https://www.gov.il/he/departments/topics/supported_decision/govil-landing-page

ייפוי כוח מתמשך-

https://www.gov.il/he/departments/topics/attorney_of_power_continuous/govil-landing-page

פעילות בתחום פיקוח על מנהלי העיזבון בשנת 2023

בשנת 2023 נערך תיקון משמעותי לחוק הידושה, שנכנס לתוקף ביום 1.7.23. בהתאם להוראות התיקון, הפיקוח השוטף על מנהל העיזבון יהיה בידי היורשים, שעבורם פועל מנהל העיזבון.

חובת הפיקוח השוטף של האפוטרופוס הכללי על מנהלי עיזבון צומצמה למקרים מיוחדים המנויים בתוספת השנייה לחוק הנוגעים למצבים שבהם יש צורך ייחודי להגן על ענייניו של יורש, למשל אם היורש הוא נעדר, הקדש ציבורי, קטין שאין לו הורים וכיו"ב. אף שברוב המקרים אין חובת פיקוח של האפוטרופוס הכללי על מנהל העיזבון, האפוטרופוס הכללי עדיין יקבל לידייו את כלל צווי המינוי של מנהלי העיזבון, וינהל רישום שלהם בהתאם למודל החדש, חלה חובה על מנהל העיזבון להגיש את הפרטה, השומה והדוחות התקופתיים ליורשים. במקרים המיוחדים שבהם האפוטרופוס הכללי ממשיך לפקח על מנהל העיזבון, המסמכים האמורים יוגשו גם לאפוטרופוס הכללי לשם בדיקה שלהם.

במקרים בהם אין פיקוח של האפוטרופוס הכללי הפרטה תוגש ליורשים לאחר שנמסרה לאפוטרופוס הכללי לצרכי תיעוד ויתר המסמכים יוגשו ליורשים בלבד.

בהמשך לאמור, וכפי שמשקף מהנתונים בהשוואה לשנים קודמות, שנת 2023 היוותה שנת מעבר, בין ההסדר שהיה בתוקפו עד ליום 30.6.23 לבין ההסדר החדש שנכנס לתוקף ביום 1.7.23.

נתונים על הפעילות במחוזות בתחום הפיקוח על מנהלי עיזבון בשנת 2023:

תיקים פעילים בתחום הפיקוח על מנהלי עיזבון לשנת 2023, על פי מחוזות

מחוז ירושלים	מחוז תל אביב	מחוז חיפה	מחוז באר שבע	סה"כ
2,316	4,597	1,415	610	8,938

תיקים בתחום הפיקוח על מנהלי עיזבון שנפתחו ונסגרו בשנת 2023, על פי מחוזות

סה"כ	מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים	מחוז נתונים
676	21	104	443	108	מס' תיקים שנפתחו
183	6	10	44	123	מס' תיקים שנסגרו

פרטות שהתקבלו ופרטות שנבדקו בתחום הפיקוח על מנהלי עזבון

סה"כ	מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים	מחוז נתונים
464	19	74	307	64	פרטות שהתקבלו
329	17	83	169	60	פרטות שנבדקו

דוחות כספיים שהתקבלו ודוחות שנבדקו בתחום הפיקוח על מנהלי עזבון

סה"כ	מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים	מחוז נתונים
399	27	50	198	124	דוחות שהתקבלו
220	27	53	94	46	דוחות שנבדקו

פעילות בא כוח היועץ המשפטי לממשלה

מבוא

מחלקות האפוטרופוס הכללי במחוזות השונים עוסקות בייצוג של היועץ המשפטי לממשלה במגוון תחומים, ובהם פיקוח על אפוטרופוסים ועל מנהלי עיזבון וגילוי רכוש עזוב, כפי שיפורט להלן.

בא כוח היועץ המשפטי לממשלה באפוטרופוס הכללי

פרקליטי האפוטרופוס הכללי במחוזות השונים עוסקים בייצוג היועץ המשפטי לממשלה בבקשות בענייני ירושה ומעמד אישי בבתי המשפט, בבתי דין דתיים ובפני הרשמים לענייני ירושה.

בענייני ירושות וצוואות

לאחר הגשת בקשה למתן צו ירושה או למתן צו קיום צוואה ובהתאם לתקנה 54 לתקנות הירושה, הבקשה עוברת לבא כוח היועץ המשפטי, אשר עורך בחינה מהותית לבקשה ומביע את עמדתו. לאחר מתן תגובתו של בא כוח היועץ המשפטי, הבקשה מוחזרת לדרשם לענייני ירושה או לבית-הדין הדתי שאליו הוגשה למתן צו מתאים. אם סבור בא כוח היועץ המשפטי, כי ראוי להתערב בבקשה שהוגשה לדרשם לענייני ירושה, עוברת הבקשה לדיון בפני בית משפט מתאים.

בענייני כשרות משפטית ואפוטרופוסות

בא כוח היועץ המשפטי מגיש עמדתו בבקשות לאישור פעולות של קטינים, אנשים שמונה להם אפוטרופוס או פסולי דין, על-פי חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, התשכ"ב-1962.

בהליכים לפי חוק הצהרות מוות

בא כוח היועץ המשפטי הוא המשיב לכל הבקשות המוגשות לבית המשפט לענייני משפחה, שבהן מבוקש להצהיר על מותו של מנוח, נספה שואה או נעדר.

נתונים על פעילות בא כוח היועץ המשפטי לממשלה בשנת 2023

כמות תיקי היועץ המשפטי בשנים 2021-2023:

במהלך שנת 2023 נפתחו בכלל מחוזות האפוטרופוס הכללי 41,598 תיקי יועץ משפטי בתחום האפוטרופוסות (לרבות תיקי כשרות משפטית ואפוטרופוסות, הליכים לפי חוק הצהרת מוות ותיקי ידושה), וזאת בהשוואה לשנת 2022 בה נפתחו 38,733 תיקים ולשנת 2021 בה נפתחו 38,834 תיקים.

סה"כ לשנת 2023	סה"כ לשנת 2022	סה"כ לשנת 2021
41,598	38,733	38,834

כמות תיקי היועץ המשפטי במחוזות האפוטרופוס הכללי בשנת 2023

סה"כ	מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים
41,598	5,486	8,574	21,031	6,507

הופעות ב"כ היועמ"ש בדיונים משפטיים בשנים 2021-2023

סה"כ לשנת 2023	סה"כ לשנת 2022	סה"כ לשנת 2021
849	960	950

הופעות ב"כ היועמ"ש בדיונים משפטיים בשנת 2023 בחלוקה לפי מחוזות:

סה"כ	מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים
849	57	412	181	199

תגובות על ידי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה בשנת 2023 על פי מחוזות:

מחוז ירושלים	מחוז תל אביב	מחוז חיפה	מחוז באר שבע	סה"כ
10,104	19,908	9,281	5,359	44,652

במהלך שנת 2023 הסתכמו התגובות על-ידי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה בכלל המחוזות ב- 44,652 תגובות, זאת לעומת 42,252 תגובות בשנת 2022 ו-46,677 תגובות בשנת 2021.

תגובות ובקשות שטופלו על ידי בא כוח היועץ המשפטי לממשלה בשנים 2023-2021:

שנת 2023	שנת 2022	שנת 2021
44,652	42,252	46,677

סה"כ	תגובות ובקשות ב"כ היועמ"ש בתיקי אפוטרופסות ⁴	תגובות ובקשות ב"כ היועמ"ש בתיקי עזבונות	נתונים שנה
44,652	7,737	36,915	2023

03

הממונה על ענייני ירושה
פעילות יחידות הרשם לענייני ירושה

פעילות יחידות הרשם לענייני ירושה

מבוא

יחידות הרשם לענייני ירושה החלו בפעילותן עם תיקון חוק הירושה, והקמת מוסד הרשם לענייני ירושה בשנת 1998. מאז מוגשות אל הרשמים לענייני ירושה כל הבקשות לצווי ירושה ולצווי קיום צוואה, פרט לאלה המוגשות לבתי-הדין הדתיים. על פי התיקון האמור לחוק, האפוטרופוס הכללי מכהן גם כממונה על ענייני ירושה ואחראי על נוהלי עבודתם של הרשמים לענייני ירושה ועל ניהול המרשמים השונים (בקשות שהוגשו לצווי ירושה וצווי קיום צוואה, צווים שניתנו, צוואות שהופקדו).

אדם הרוצה להבטיח כי צוואתו תישמר ותימצא לאחר מותו, יכול להפקידה בלשכות הרשם לענייני ירושה. הממונה על ענייני הירושה מנהל מרשם ארצי בדבר הצוואות שהופקדו בלשכות הרשם לענייני ירושה.

פעילות יחידות הרשם לענייני ירושה בשנת 2023

בקשות שהוגשו לרשמים לענייני ירושה בהשוואה לפי שנים 2021-2023

2023	2022	2021
92,227	91,378	85,505

בקשות שהוגשו לרשמים לענייני ירושה בשנת 2023 בחלוקה לפי מחוזות:

סה"כ	מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים
92,227	10,302	24,130	48,596	9,199

במהלך 2023 הוגשו אל הרשמים לענייני ירושה במחוזות השונים 92,227 בקשות שונות, בהשוואה לשנת 2022 בה הוגשו אל הרשמים לענייני ירושה במחוזות השונים 91,378 בקשות שונות, ובהשוואה לשנת 2021 שבה הוגשו 85,505 בקשות.

צווים והחלטות שניתנו על ידי הרשמים לענייני ירושה בשנת 2023, על פי מחוזות

מחוז ירושלים	מחוז תל אביב	מחוז חיפה	מחוז באר שבע	סה"כ
4,951	24,739	12,835	5,534	48,059

שנה	בקשות שהוגשו לרשמים לענייני ירושה	צווים והחלטות העברה לבית המשפט שניתנו על ידי הרשמים לענייני ירושה
2023	92,227	48,059
		מתוכם, 5,049 העברות לבית משפט

צווי ירושה וקיום צוואה שנתנו בשנת 2023, על פי מחוזות:

מחוז סוג הליך	מחוז ירושלים	מחוז תל אביב	מחוז חיפה (כולל נצרת)	מחוז באר שבע	סה"כ
צו ירושה	2,104	9,638	5,855	2,783	20,380
צו קיום צוואה	1,599	10,265	4,952	1,951	18,767
צו ירושה וקיום צוואה	0	0	1	0	1
סה"כ	3,703	19,903	10,808	4,734	39,148

פתיחה וסגירה של בקשות לצו ירושה וקיום צוואה בשנת 2023

צו ירושה	בקשות שנפתחו	בקשות שנסגרו
צו ירושה	27,083	27,720
צו קיום צוואה	23,391	23,706

זמן טיפול ממוצע בבקשות לצו ירושה וקיום צוואה שנסגרו בשנת 2023

סוג הצו	צו ירושה	צו קיום צוואה
ימים	40	48

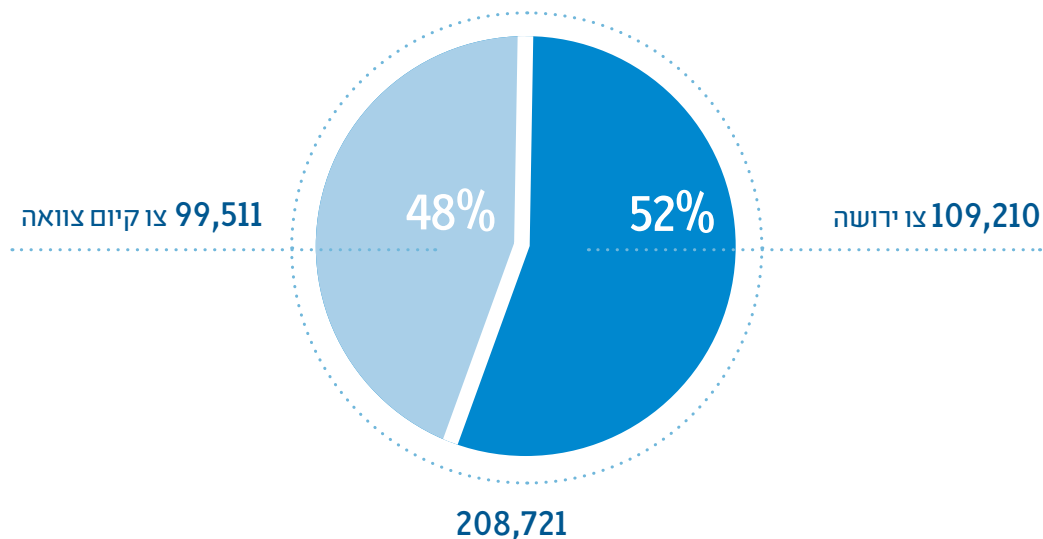
ממוצע משך זמן טיפול בבקשות סגורות בימים

צו ידושה			
מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים
52	33	41	40

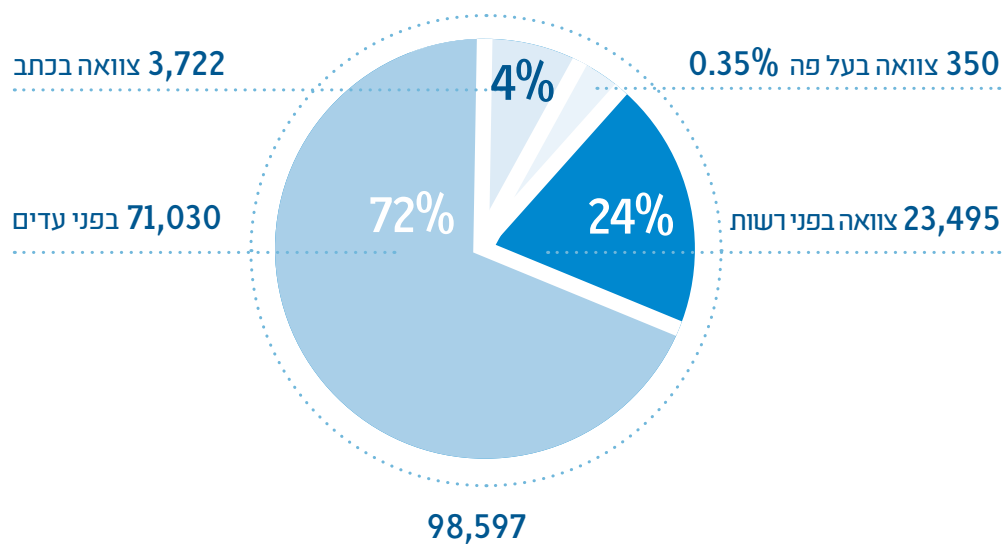
קיום צוואה			
מחוז באר שבע	מחוז חיפה	מחוז תל אביב	מחוז ירושלים
54	36	52	53

פעילות יחידות הרשם לענייני ירושה במגמה על פני שנים:

צווי ירושה וקיום צוואה שניתנו בין השנים 2018-2023

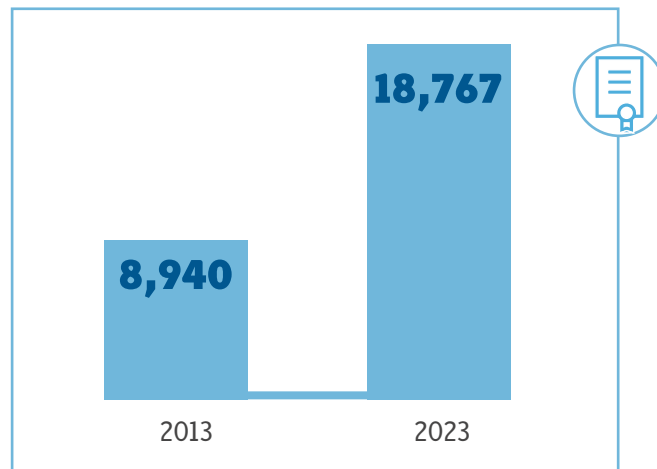

פילוח סוגי הצוואות בצוים שניתנו בין השנים 2018-2023

*ישנן צוואות שלא נכללו בפילוח.

כמות צווי קיום צוואה שניתנו בשנת 2013 ובשנת 2023

סה"כ בקשות לרשם מכל הסוגים שהוגשו באופן מקוון בשנת 2023

סה"כ	חיפה (כולל נצרת)	באר שבע	תל-אביב	ירושלים	מחוז
86,721	22,842	9,471	45,845	8,563	מספר בקשות מקוונות שהוגשו לרשם

סה"כ בקשות מסוג צו ירושה וקיום צוואה שהוגשו באופן מקוון בשנת 2023

סה"כ	חיפה (כולל נצרת)	באר שבע	תל-אביב	ירושלים	מחוז
46,841	12,240	5,906	23,994	4,701	מספר בקשות מקוונות לצו ירושה או לצו קיום צוואה

בקשות שנפתחו ע"י מייצגים 2023

סה"כ	לא מיוצג	מיוצג	
27,062	9,578	17,484	צו ירושה
23,380	6,375	17,005	צו קיום צוואה
2	1	1	צו ירושה וקיום צוואה
1	1	-	צו ירושה ומינוי מנהל עיזבון
50,445	15,955	34,490	

פעילות בנוגע לצוואות במחוזות בשנת 2023

סה"כ	תל אביב והמרכז	נצרת	ירושלים	חיפה	באר שבע	
2,000	1,024	37	207	551	181	פתיחת צוואה
32	17	0	4	6	5	עשיית צוואה בפני רשם
297	167	5	39	53	33	מסירת צוואה
11	5	0	1	1	4	הפקדת צוואת שכיב מדע
5,686	3,273	306	550	947	610	הפקדת צוואה מרחוק*
6,927	3,681	372	779	1,338	757	הפקדת צוואה
1,730	944	67	192	328	199	החזרת צוואה
16,683	9,111	787	1,772	3,224	1,789	סה"כ פעולות במחוז

*פעולות הפקדה מרחוק שהושלמו.

במהלך שנת 2023 היקף הפעילות בנוגע לצוואות הסתכם ב-16,683 בעליה של 6% לעומת שנת 2022 שבה היקף הפעילות הסתכם ב-15,737 הליכים שונים.

עיקר הפעילות בנוגע לצוואות הייתה של הפקדות צוואה ביחידות הרשם לענייני ירושה על-ידי המצווה, בין אם הפקדת צוואה פיזית ובין אם הפקדת צוואה מרחוק. בשנת 2023 הופקדו בסך הכל 12,613 צוואות, המהוות 75% מכלל הפעולות.

כמות פניות למענה הטלפוני של רשם הירושה (*2416) בשנת 2023, בחלוקה לחודשים

ממוצע חודשי	ינואר	פברואר	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוגוסט	ספטמבר	אוקטובר	נובמבר	דצמבר
6,877	7,030	5,615	7,237	4,368	7,801	7,612	8,891	7,929	5,914	4,305	7,990	7,840

04

יחידות מטה בהנהלת
האפוטרופוס הכללי

המחלקה המשפטית

היחידה הכלכלית

יחידת תהליכי רוחב ובקרה

היחידה לקידום חקיקה ומדיניות

מחלקת כספים

יחידת השקעות

ארגון, מינהל ואמרכלות

המחלקה המשפטית

מבוא

המחלקה המשפטית בהנהלת הארגון מייצגת את האפוטרופוס הכללי בתפקידו כמנהל נכסי נעדרים, בתיקים משפטיים המתנהלים בבתי המשפט השונים בכל רחבי הארץ, במטרה לשמור על זכויותיהם של הנעדרים, ובכללם תביעות לפינוי פולשים, תביעות לפירוק שיתוף, תביעות כספיות והליכים לרישום זכויות. עוד מטפלת המחלקה בעריכת חוזים ובהליכי הוצאה לפועל.

המחלקה המשפטית אמונה על הייעוץ המשפטי ליחידות האפוטרופוס הכללי ועל הטיפול בהיבטים המשפטיים של הנעשה בארגון. בתוך כך, מעניקה ייעוץ משפטי וחוות דעת משפטיות בתחומי משפט מגוונים שתחת סמכותו של האפוטרופוס הכללי, ביניהם מקרקעין, חוזים, ירושה, כשרות משפטית ומכרזים.

נתוני פעילות בשנת 2023

בשנת 2023 נפתחו במחלקה המשפטית 148 תיקים משפטיים בתחום הרכוש, הוגשו 16 בקשות לביהמ"ש לקבלת צווי ניהול, נכרתו 41 הסכמים. זאת בהשוואה לשנת 2022 בה נפתחו במחלקה המשפטית 107 תיקים משפטיים בתחום הרכוש, הוגשו 26 בקשות לביהמ"ש לקבלת צווי ניהול ונכרתו 41 הסכמים בנוסף, במהלך שנת 2023 נכתבו ע"י עוה"ד במחלקה עשרות חוות דעת משפטיות בתחומים שונים המטופלים בארגון.

נשא הטיפול	כמות
תיקי ניהול רכוש	148
תיקי השבה	9
תיקי איתור נעדרים	8
חוזים	41
בקשות לצווי ניהול	16
מכרזים	2

היחידה הכלכלית

מבוא

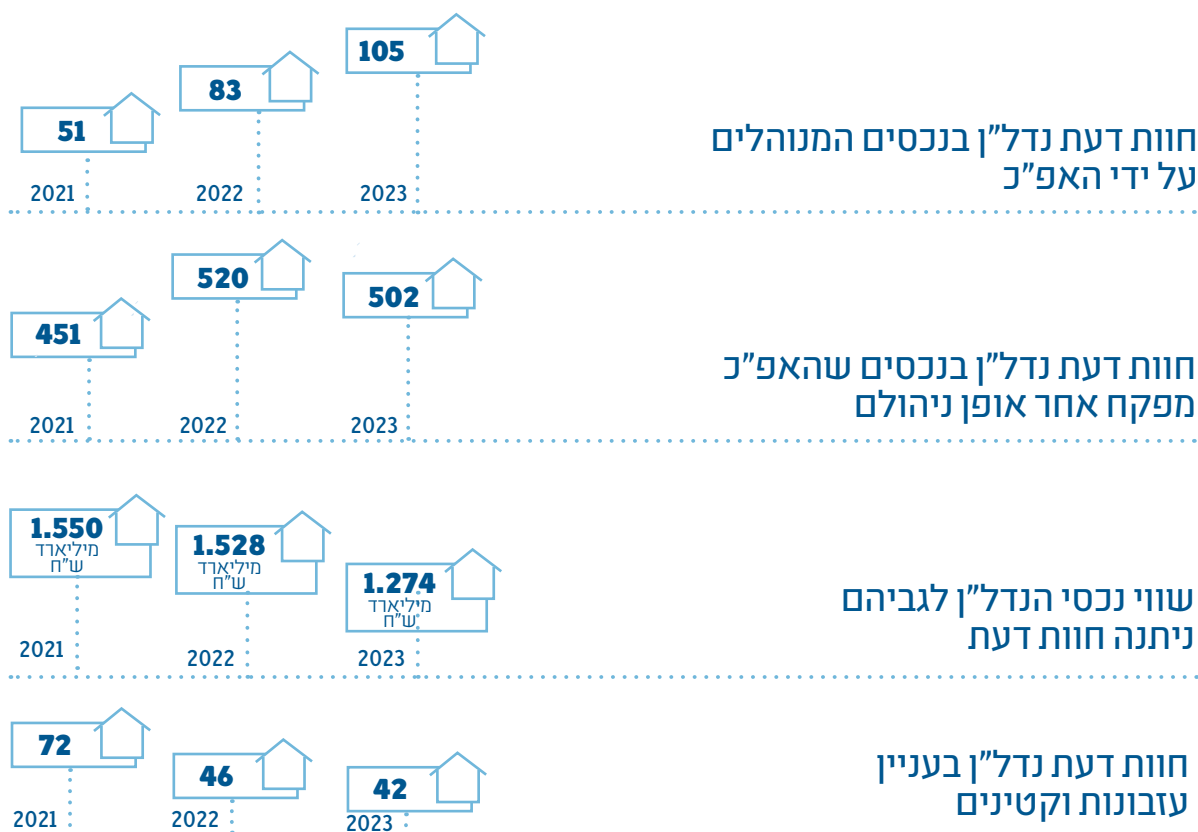
היחידה הכלכלית מופקדת על מתן חוות דעת כלכליות, במסגרתן נעשה ניתוח כלכלי של אירוע ספציפי, ליחידות השונות באפוטרופוס הכללי, וזאת לצורך ניהול מיטבי של הנכסים.

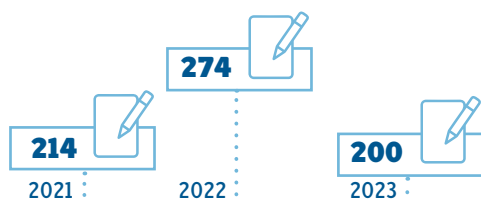
מחלקת בדיקות סבירות במקרקעין אחראית על ביצוע ניתוח כלכלי ובדיקת סבירות התמורה בעסקאות נדל"ן שונות הנוגעות לנכסים המנוהלים ע"י האפוטרופוס הכללי או נכסים שהאפוטרופוס הכללי מפקח על אופן ניהולם על ידי אפוטרופוסים, מיופי כח ומנהלי עיזבונות.

המחלקה הפיננסית אחראית על מתן חו"ד לאופן השקעת כספים של אנשים שמונה להם אפוטרופוס או מיופה כח, של עיזבונות ושל קטינים. המחלקה מהווה גורם מקשר בין אלו שכספם מושקע בקרן האפוטרופוס הכללי (אנשים שמונה להם אפוטרופוס, מנהל עיזבון, קטיני רווחה ונפגעי עבירה) לבין כספיהם.

בנוסף אחראית היחידה הכלכלית על ניהול נכסים באזור מזרח ירושלים ועל פרסום הודעות שונות לציבור.

סיכום עיקר פעילות היחידה הכלכלית

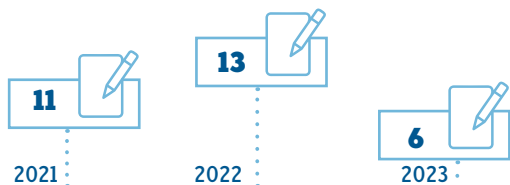

חוות דעת בעניין השקעות כספי אדם שמונה לו אפוטרופוס

שווי הנכסים שלגביהם ניתנה חוות דעת בעניין השקעת כספי אדם שמונה לו אפוטרופוס

חוות דעת בעניין השקעת כספי עיזבונות וקטינים

הפקדות בקרן ההשקעות של האפוטרופוס הכללי בשנת 2023 בהשוואה לשנים 2021-2022:

סכום בש"ח 2023	כמות לשנת 2023	סכום בש"ח 2022	כמות לשנת 2022	סכום בש"ח 2021	כמות לשנת 2021	תיאור
₪ 29,437,700	45	₪ 69,959,402	72	₪ 82,736,000	77	קרן חסויים הפקדות
₪ 44,413,152	68	₪ 69,153,053	52	₪ 58,598,000	67	קרן חסויים שחרורים
₪ 4,388,166	211	₪ 5,712,143	149	₪ 6,396,016	214	קטיני רווחה שחרורים
₪ 119,000	7	₪ 52,243	3	₪ 560,000	3	קטינים נפגעי עבירה הפקדות
0	0	₪ 9,971	1	₪ 150,778	4	קטינים נפגעי עבירה שחרורים

סיכום הלוואות לשנת 2023 בהשוואה לשנת 2021-2022:

סכום בש"ח 2023	הלוואות בתיקי רכוש לשנת 2023	סכום בש"ח 2022	הלוואות בתיקי רכוש לשנת 2022	סכום בש"ח 2021	הלוואות בתיקי רכוש לשנת 2021	תיאור
₪ 2,768,535	88	₪ 7,347,582	91	₪ 6,617,513	152	הלוואות חדשות
₪ 2,592,469	65	₪ 5,472,303	88	₪ 5,163,251	155	הלוואות שנפרעו
₪ 49,689,694	574	₪ 49,050,183	571	₪ 46,764,858	568	יתרת הלוואות

יחידת תהליכי רוחב ובקרה

ככלל, יחידת תהליכי רוחב ובקרה מפתחת, מובילה ומבצעת תוכניות כלל אגפיות ליישום המדיניות של הנהלת הארגון בהיבטים של מנהל תקין, שיפור תהליכים והעלאת האפקטיביות. במסגרת זו, יחידת תהליכי רוחב ובקרה התמקדה בפעילותה בהובלה וקידום של התהליכים הבאים:

דשבורד ניהולי: בניית תשתית ארגונית להקמת דשבורד ניהולי אשר יהווה כלי לניטור ובקרת תהליכים המנוהלים בארגון.

תהליך מיפוי סיכונים: תהליך מיפוי סיכונים נועד למפות את הסיכונים איתם מתמודדות יחידות הארגון תוך סיוע לצמצום באמצעות יישום ההמלצות. התהליך מסייע לשפר תהליכי ניהול ומקדם אפקטיביות ניהולית, וכולל ניתוח מעמיק של תהליכי עבודה ותתי תהליכים, איתור ומיפוי הסיכונים הגלומים בהם, מתן כלים לטיפול ומזעור הסיכונים ושיפור בהשגת התוצאות.

יחידת תהליכי רוחב ובקרה הובילה תהליך מקיף של מיפוי סיכונים ביחידה אחת בשנה החולפת, עבודת המיפוי נתנה מענה גם לתהליכים הבאים:

- מיקוד והגדרה יעדי הפעילות ליחידה
- הסדרת בקורות ספציפיות במוקדי בקרה עיקריים למזעור רמת הסיכון והחשיפה בבקרה הפנימית ביחידה
- התאמת תהליכי העבודה לצמצום סיכונים וכפועל יוצא שיפור השירות לאזור
- זיהוי תשתיות חיוניות להשגת התוצאות הרצויות
- יצירת ארגז כלים למנהלים לצורך קבלת החלטות מבוססת ניהול הסיכונים

גיבוש נהלי עבודה: יחידת תהליכי רוחב ובקרה הובילה תהליך למיסוד נהלי עבודה במסגרתו גובשו נהלים בשתי יחידות בארגון. הנהלים מסדירים את תהליכי העבודה בהתאם לדגולציה ובמיקוד בהשגת אפקטיביות בעבודה.

ניהול ידע ומידע: במסגרת הפעילות לניהול ידע ומידע התקיימו הדרכות בנושא ביטחון מידע וסייבר לכלל עובדי הארגון, במטרה להסדיר את התחום המוחזק במסגרת פעילותו של האפוסטרופוס הכללי והממונה על ענייני הירדשה. כמו כן, להבטיח את השימוש במידע באופן שהשימוש יעשה אך ורק לצורך ביצוע התפקיד כדין ולאפשר גישה למידע על-ידי עובדים מורשים בלבד.

במסגרת ההדרכות הושם דגש על מזעור לחשיפה וסיכונים הנובעים בשימוש במאגרי מידע פנימיים וחיצוניים, מזעור סיכונים פרטיות במרחב הרשת והסייבר.

ניהול גישת ובקרת הרשאות: היחידה ביצעה בקורות תקופתיות המאפשרות את אבטחת המידע הארגוני, את ההגנה הפיזית והלוגית של מאגרי הידע כמחויב בחוק, תוך בחינה של רשימת המורשים לגשת למאגרי המידע ובכך להקטין את רמת החשיפה למידע ארגוני רגיש.

היחידה לקידום חקיקה ומדיניות

במטרה להגביר את היכולת של האפוטרופוס הכללי לגבש מדיניות ובכלל זה לקדם תיקוני חקיקה בתחומי אחריותו, הוקמה יחידה חדשה באפוטרופוס הכללי שאמונה על תחומי החקיקה ועל גיבוש מדיניות ארוכת טווח לארגון בתחומי הפעילות שלו.

היחידה הוקמה במהלך שנת 2023, ומאז הקמתה קודמו מגוון תיקוני חקיקה בתחומים רבים, כמפורט להלן:

- **הרחבת סמכויות הרשמים לענייני ירושה וצמצום הפיקוח על מנהלי עיזבון** - תיקון מס' 18 לחוק הירושה, התשפ"ג-2023 שנחקק במסגרת חוק ההסדרים [חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023] התיקון פורסם ביום 6.6.2023 ונכנס לתוקף ביום 1.7.2023.

התיקון הקנה את הסמכות ליתן צווים במקרים מסוימים מביהמ"ש לענייני משפחה לרשם לענייני ירושה. כך, למשל, במקרים שבהם מקום מושבו האחרון של המנוח היה בחו"ל, במקרים בהם נפל פגם בצוואה או במקרים של צוואת שכיב מדע.

כמו כן, ניתנה לרשמים לענייני ירושה סמכות להוכיח קיומה של צוואה בהעתק וכן עוגנה במפורש הסמכות למינוי מנהל עיזבון זמני בהסכמת הצדדים.

מטרה נוספת של התיקון היא צמצום פיקוח האפוטרופוס הכללי על מנהלי עיזבון, ולמעשה העברת הפיקוח ממנו ליורשים, שהם בעלי האינטרס המובהק לבחון את התנהלותו של מנהל העיזבון. פיקוח האפוטרופוס הכללי נותר רק במקרים חריגים שבהם קיים יורש שאינו מסוגל לדאוג לענייני ואין מי שמסוגל ומוסמך לדאוג לו, כדוגמת יורש שהוא נעדר, הקדש ציבורי (עד שנרשם ומונה בו נאמן), אדם שאינו כשיר בטרם מונה לו אפוטרופוס, קטין שאין לו הורה וכדומה.

- **תיקון לתקנות הירושה, התשפ"ד-2023** (פורסם ביום 21.9.2023) התיקון עוסק בעיקרו בביטול הפרסום בעיתון של בקשות בענייני ירושה ובתיקונים נוספים שנובעים ונדרשים מהתיקון האחרון לחוק הירושה שנעשה במסגרת חוק ההסדרים, כאמור לעיל.

תיקונים הנוגעים למלחמת "חרבות ברזל":

- התאמת חוק הירושה לאירועי מלחמת חרבות ברזל - חוק הירושה (תיקון מס' 19), התשפ"ד-2023 (פורסם ביום 7 בנובמבר 2023)

התיקון כולל שני תיקונים עיקריים שנועדו להקל על הליכי הירושה של מי שמת בפעולות האיבה או בפעולות המלחמה בתקופת מלחמת חרבות ברזל, ולהפחית את הסיכון להיווצרות עיוותים בחלוקת העיזבון לגבי מקרים קשים:

הראשון, הרחבת האפשרות להסתלק מעיזבון לטובת בני משפחה נוספים של המוריש, בשל מצבים מורכבים שבהם נרצחו כמה מבני אותה המשפחה.

השני, קביעת חזקה שבני משפחה שנרצחו בתקופה הרלוונטית ידאו אותם כשניים שמתו כאחד (שלא ניתן לקבוע מי מהם מת תחילה), במטרה למעט דיונים בסוגיה קשה זו של סדר הפטירות. כמו כן, ניתנה לרשם הירושה ולבית המשפט סמכות לאשר את חלוקת העיזבון באופן אחד מזה שנקבע בחוק במצב זה.

- הפחתת הנטל הבירוקרטי למשפחות חללי המלחמה - תיקון תקנות מדרשם האוכלוסין (קבלת פרטי רישום של נרשם)(תיקון) התשפ"ד-2023 (פורסמו ביום 14 בנובמבר 2023)

מטרת התיקון לחסוך למשפחות השכולות בירוקרטיה מיותרת בהגשת בקשות לדרשם לענייני ירושה. עד כה, מגיש הבקשה היה רשאי לקבל מדרשם האוכלוסין את שמות ההורים של הנפטר, את מקום הלידה, מצב אישי, מין, לאום, תאריך כניסה לישראל ומספר זהות בלבד. לאחר התיקון, קרוב משפחה של מי שנפטר בתקופת החירום, יהיה רשאי לקבל פרטי רישום נוספים לגבי בן הזוג של המנוח, ילדיו, הוריו וילדי הוריו - את מספר זהותם, מענם ואם נפטרו - את תאריך פטירתם כך שהוא יוכל לגשת לכל הפרטים הללו במדרשם אם הוא זקוק להם.

תיקונים נוספים:

- במטרה להקל על הציבור ולמנוע את הצורך של מינוי אפוטרופוסים, ולו זמניים, לציבור הנפגעים מן המלחמה ובכלל, תוקן חוק זכויות החולה ביוזמת האפוטרופוס הכללי יחד עם משרד הבריאות, משרד הרווחה והביטחון החברתי וייעוץ וחקיקה. התיקון מאפשר למנות מקבל החלטות במקום החולה בטיפול רפואי דחוף.
- הותקנו תקנות הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות לעניין קבלת החלטות נתמכת בשיתוף מחלקת הפיקוח באפוטרופוס הכללי ומשרד הרווחה והביטחון החברתי.

מחלקת כספים

מחלקת הכספים בהנהלת האפוטרופוס הכללי מופקדת על ניהול הכספים המוחזקים בידי האפוטרופוס הכללי ומספקת שירותי ניהול כספים לממונה על הליכי חדלות פירעון.

המחלקה מנהלת את הכספים באמצעות קרנות הפועלות במתכונת של קרנות נאמנות עם יחידות השתתפות. במסגרת תפקידה, מחלקת הכספים מבצעת פעולות כספיות וחשבונאיות מגוונות, ובכלל זה רישום תקבולים, ביצוע תשלומים, פעולות בניירות ערך ובמט"ח, התאמות בנקים בש"ח, ביחידות, ביצוע שערורים ועוד. כן אחראית המחלקה על עריכת הדו"חות הכספיים השנתיים של האפוטרופוס הכללי. דו"חות אלה מבוקרים על-ידי רו"ח חיצוני.

נתוני פעילות כמותיים בשנת הפעילות 2023:

- בשנת 2023 טופלו תקבולים בהיקף של 2,308 מיליוני ₪ (בהשוואה ל-2,440 מיליוני ₪ בשנת 2022). בשנת 2023 בוצעו 50,602 תשלומים בהיקף של 2,178 מ"ש"ח (בהשוואה ל-44,462 תשלומים בהיקף של 1,840 מ"ש"ח בשנת 2022).

כמות התשלומים:
2,178 מיליוני ₪

היקף התקבולים שטופלו:
2,308 מיליוני ₪

מבוא

יחידת ההשקעות בהנהלת האפוטרופוס הכללי פועלת במתכונתה הקיימת החל מחודש ינואר 1996. היחידה פועלת במבנה של חדר עסקאות ו-"BACK OFFICE" (סליקה ובקרת עסקאות). הניהול הכספי מחולק ל-10 קרנות ייעודיות, בהתאם למעמד המשפטי של הכספים ובהתאם לחבות המס והאפיון הכללי של הקרן. נכון ל-31/12/2023 עמד היקף ההשקעה הכולל בקרנות על סך של כ-9.7 מיליארד ש"ח, גידול של 6.7% ע"ס כ-607 מיליון ש"ח, לעומת שנת 2022. יחידת ההשקעות פועלת בהתאם למדיניות שמתווה לה ועדת ההשקעות של האפוטרופוס הכללי. ועדת ההשקעות היא ועדה סטטוטורית, הפועלת מכוח סעיף 10 לחוק האפוטרופוס הכללי, התשל"ח-1978, והיא כוללת שלושה חברי ועדה:

1. עו"ד בן ציון פיגלסון, יו"ר הועדה - האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה.
2. גב' ענת פייער, רו"ח - נציגת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
3. מר טל ביבר - נציג בנק ישראל.

יחידת ההשקעות כוללת כלכלנים-מנהלי תיקים ומנהל חשבונות, המשמש כסולק ומבקר עסקאות. עד לשנת 2023 כולל, היחידה פעלה בשוק ההון באמצעות שני בנקים - "לאומי" ו"מזרחי-טפחות" ובאמצעות בדוקרים מבתי השקעות. מטרת ההשקעה היא להניב את התשואה האופטימלית בהתאם לדמת הסיכון שנקבעה.

סך של 99.8 מיליון ש"ח מתוך קרן הנעדרים מושקע אצל מנהל תיקים חיצוני (כיום: "הראל בית השקעות"), לצורך בקרה בתנאים אופטימליים של השקעות היחידה.

הכספים המנוהלים באפוטרופוס הכללי מושקעים בשוק ההון הישראלי בהשקעה משותפת, במתכונת דומה לקרן נאמנות. החשבונות נוהלו בבנק "לאומי" ובבנק "מזרחי-טפחות".

הישגים ופעילויות בולטות של היחידה בשנת 2023:

שנת 2023 בשוק ההון הגלובלי הייתה שנה טובה מהצפוי. על אף העלאות הריבית החדות והמהירות בעולם כדי להילחם באינפלציה, שהותירה מגפת הקורונה והמלחמה בין רוסיה לאוקראינה, שווקי המניות רשמו עליות נאות. מדדי ארה"ב, אירופה ויפן סיימו בתשואות בטווח של 23%-31%. גם שוק האג"ח רשם תשואות יפות לקראת סוף השנה, מתוך ציפייה להורדות ריבית בשנת 2024.

בישראל השוק המקומי הציג ביצועי חסר, תחילה על רקע המחלוקות הפוליטיות והחברתיות, ובהמשך בעקבות המלחמה, שפרצה ב-7/10. שוק המניות המקומי ת"א 125 סיים את השנה בתשואה של כ-4% בלבד.

ניתוח מעמיק יותר מגלה כי מדד הנפט והגז ומדד הבנקים "הצילו" את הבורסה הישראלית. מדד הנפט והגז רשם עליה של 30% בשנה החולפת, ומעל 80% בשנתיים האחרונות. המדד מושפע בעיקר מהשוק העולמי בתחום הגז והנפט ומנותק יחסית מהכלכלה המקומית.

מדד הבנקים רשם תשואה של כ-12% בשנת 2023, משום שבניגוד לפגיעה הכלכלית בעסקים שהביאה עליית הריבית, הבנקים דווקא נהנו מעליית מרווחי הריבית.

שוק האג"ח בישראל הניב תשואות יפות בעיקר לקראת סוף השנה, לאור הציפיות להורדת ריבית. האינפלציה סיימה ברף העליון של בנק ישראל 3%. שוק השקל-דולר חזר ליציבות ונסחר ברמות של 3.70 ש"ח לדולר.

שנת 2024 תהיה בסימן המלחמה בעזה. חטיבת המחקר של בנק ישראל צופה המשך הורדת ריבית, לטווח של 4% - 3.75%, צפי גרעון תקציבי של 6.5%, יחד עם גיוסים נוספים באג"ח של כ-100 מיליארד ש"ח.

יחידת ההשקעות סיימה את שנת 2023 בתשואה נטו של כ-5% בממוצע בתיקים (בניכוי דמי ניהול, עמלות ומיסים). מדובר בתשואה יפה, שהושגה ברמת סיכון יחסית נמוכה של התיק, בהובלת ועדת ההשקעות, באמצעות מח"ם (משך חיים ממוצע של תיק האג"ח) בינוני, גידול באחזקה במניות בתיקים, ופיזור גאוגרפי רחב.

בשנת 2023 ועדת השקעות קידמה הכנסה של מכשיר חדש לתיק ההשקעות, אג"ח חברתיות בדירוג גבוה, לאחר בדיקה משפטית וכלכלית של האג"ח. יחידת ההשקעות השקיעה כ-12 מיליון ש"ח באג"ח עוגן, ארגון ללא מטרות רווח, שעוסק במתן אשראי, ליווי ומנטורינג למשפחות ממעמד סוציאקונומי נמוך, עסקים קטנים וארגונים ללא מטרות רווח.

נתוני פעילות בשנת 2023:

שווי הקרנות בשנים 2022-2023 (במיליוני ש"ח)

מס'	קרן	31/12/2022	31/12/2023	שינוי ב-%
1	קרן פשר	2,878.7	3,085.6	7.2%
2	נעדרים משולב	2,392.6	2,535.1	6.0%
3	עזבונות לטובת המדינה	1,010.7	1,063.9	5.3%
4	חילוט	712.9	795.7	11.6%
5	חסויים	735.7	780.2	6.1%
6	פירוקי חברות	493.3	529.3	7.3%
7	יחידים	370.9	367.7	-0.9%
8	הקדשות ציבוריים	264.0	281.6	6.7%
9	תקציב	140.4	151.9	8.1%
10	כנ"ר פטורה	98.5	113.7	15.4%
	סה"כ	9,097.7	9,704.7	6.7%

אחוז מהתיק	סכום במיליוני ₪	אפיק	אפיק ראשי
7.61%	738.07	מניות בארץ	
7.52%	729.79	מניות חול	
15.13%	1,467.86		מניות
29.03%	2,817.46	שחר	
1.93%	187.68	מקמ	
8.37%	812.40	קונצרני שקלי ה. קבועה	
0.16%	15.78	קונצרני שקלי ה. משתנה	
0.86%	83.40	קרנות כספיות	
1.61%	156.27	נזילות שקלית	
0.11%	10.26	קונצרני שקלי לא סחיר	
42.08%	4,083.25		שיקלי
5.03%	487.86	גליל	
23.43%	2,273.78	קונצרני צמוד	
13.75%	1,334.86	קונצרני צמוד ל"ס	
42.21%	4,096.50		צמוד מדד
0.04%	4.12	אגח מטח	
0.55%	52.97	נזילות מטח	
0.59%	57.09		מטח
100.00%	9,704.70		סה"כ

תשואה נומינלית של קרנות האפ"כ ל-5 שנים

שנה	סה"כ
2019	6.4%
2020	0.0%
2021	5.5%
2022	-6.6%
2023	5.1%
סה"כ	10.1%

ארגון, מנהל ואמרכלות

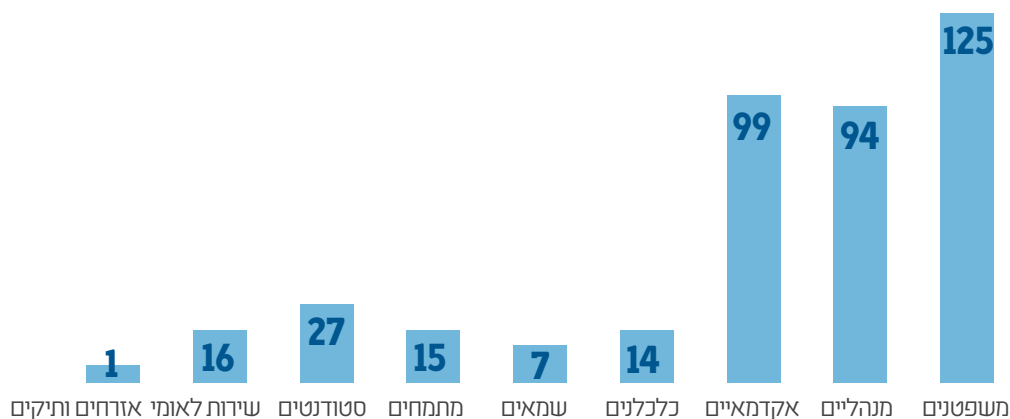
מבוא

יחידת האמרכלות בהנהלת הארגון, מרכזת את תחום משאבי האנוש בארגון כשעיקר מטרתה - מתן שירות מיטבי לעובדים בתחום משאבי האנוש והלוגיסטיקה, מחשוב, ארכיב, ועוד.

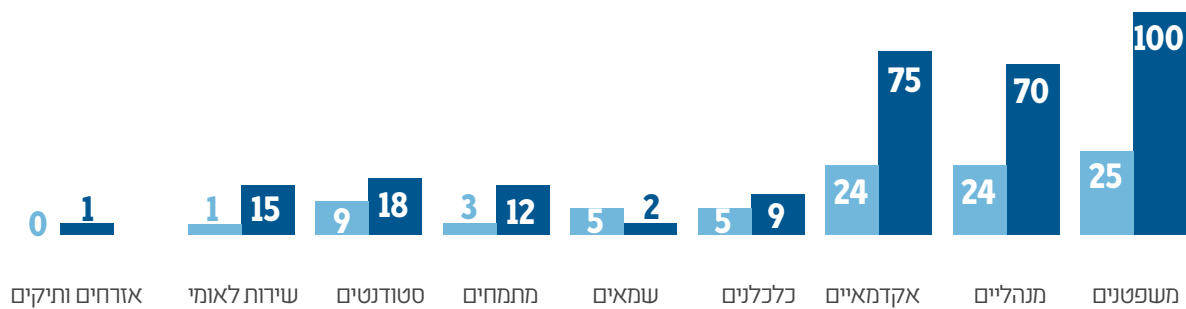
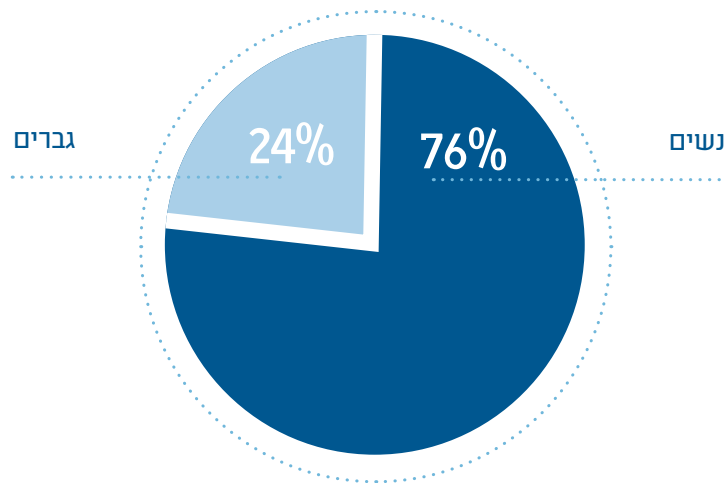
נתונים בתחום משאבי האנוש

באפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה מועסקים 398 עובדים, על פי החלוקה הבאה:

מספר עובדים	
125	משפטנים
94	עובדים מנהליים
99	מח"ד עובדים אקדמאים
15	מתמחים
27	סטודנטים
16	שירות לאומי
14	כלכלנים
7	שמאים
1	אזרח ותיק

גברים	נשים	
25	100	משפטנים
24	70	עובדים מנהליים
24	75	מח"ר עובדים אקדמאים
3	12	מתמחים
9	18	סטודנטים
1	15	שירות לאומי
5	9	כלכלנים
5	2	שמאים
	1	אזרח ותיק
96	302	סה"כ

התפלגות משפטיים לפי גיל

מספר עובדים	
2	25-30
15	31-35
28	36-40
25	41-45
21	46-50
17	51-55
10	56-60
7	61-65

התפלגות המשפטיים לפי ותק

מספר עובדים	
20	עד 5
37	6-10
18	11-15
22	16-20
9	21-25
17	26-30
2	31-35

התפלגות עובדים מנהליים לפי ותק

מספר עובדים	
13	עד 5
17	6-10
6	11-15
8	16-20
19	21-25
18	26-30
7	31-35
2	36-40
4	41-46

דו"ח הממונה על העמדת מידע לציבור

הממונה על העמדת המידע לציבור באפוסטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה	עו"ד עופר חדד
מענה ודרכי התקשרות	רח' יפו 216 בית שערי העיר, ת.ד. 36278, ירוש' לים, 91361
מס' טלפון	073-3926829
דוא"ל	hofesh.meida.apac@justice.gov.il

בשנת 2023 הוגשו אל הממונה על העמדת מידע לציבור בארגון, 60 בקשות על פי חוק חופש המידע.

מס' בקשות למידע על פי חוק חופש המידע בשנים 2021-2023

2023	2022	2021
60	102	105

התפלגות הסיבות לבקשות מידע בשנת 2023 שנדחו או נמסרו באופן חלקי

שם העילה	נדחו
הקצאת משאבים	3
המידע נוצר בידי רשות אחרת	3
פגיעה בפרטיות	10
איסור על פי דין	3
חיקוק אחר	1
דיונים פנימיים	4
סה"כ	24

התפלגות נושאי הבקשות שהוגשו בשנת 2023:

24	יחידת פיקוח על אפוטרופוסים
21	תובענות ייצוגיות
5	רשם הירושה
4	היחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם
1	ועדת העיזבונות
1	הנהלה
4	יחידת החילוט

התפלגות משך זמן הטיפול בבקשות שניתן להן מענה

מעל 120	בין 61-120	בין 31-60	בין 16-30	לא עלה על 15 יום
0	7	18	11	9

התפלגות אופן המענה לבקשות שהוגשו בשנת 2023

3	הטיפול בבקשה טרם הסתיים
9	הופסק בשל אי תשלום אגרה
3	הופסק מטעמים הנוגעים לפונה
9	נדחה
23	נמסר באופן מלא
13	נמסר באופן חלקי

יצירת קשר עם יחידות ההנהלה והמחוזות

*2416 מוקד הרשם לענייני ירושה, 24 שעות ביממה

*6107 מוקד האפוטרופוס הכללי, שעות פעילות: א-ה 8:30-16:00

הנהלת האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה

כתובת הנהלת האפוטרופוס הכללי: בניין שערי העיר, רח' יפו 216, ת.ד. 36278, מיקוד 9438307,

ירושלים, מס' פקס: 073-3926975

שם	תפקיד / יחידה	טלפון	דואר אלקטרוני
בן ציון פיגלסון, עו"ד	האפוטרופוס הכללי והממונה על ענייני ירושה	073-3926823	ben-zionf@justice.gov.il
ליז מונטילין, עו"ד	סגנית האפוטרופוס הכללי	073-3926823	lizmo@justice.gov.il
גלי גרוס, עו"ד	המשנה לאפוטרופוס הכללי	073-3926825	galig@justice.gov.il
רני נויבאר, עו"ד	מנהלת מחלקת מדיניות וחקיקה	073-3926825	ronnien@justice.gov.il
ציפי סולומון-דרמר, עו"ד	מנהלת מערך הרשם לענייני ירושה	073-3923351	tsipis@justice.gov.il
מיכל בן עמי ליבוביץ, עו"ד	מנהלת המחלקה המשפטית	073-3926847	michalle@justice.gov.il
איריס קצב	ממונה ארגון ומינהל	073-3926832	IrisKa@justice.gov.il
הלית אילסר, עו"ד	מנהלת היחידה לאיתור נכסים עזובים ולהשבתם	073-3926820	haliti@Justice.gov.il
חננאל גורפינקל	מנהל היחידה הכלכלית	073-3926898	hananelg@jusice.gov.il
דני ברמץ	מנהל יחידת ההשקעות	073-3927486	mishpatim37@int.gov.il
עינת הור, עו"ד	מנהלת מערך הפיקוח על אפוטרופוסים	073-3925169	einathe@jusice.gov.il
דנה נאמן, עו"ד	מנהלת יחידת החילוט	073-3927420	danan@jusice.gov.il
גיתית שר שלום, רו"ח	מנהלת מחלקת הכספים	073-3926956	giitsa@jusice.gov.il
דיאנה גלייף	מנהלת יחידת המחשוב	073-3926972	dianag@jusice.gov.il
אורטל בן שימול	מנהלת ועדת העיזבונות	073-3926335	ortalbs@justice.gov.il

מחוז ירושלים

כתובת: רח' כנפי נשרים 15, "בית התאומים", קומה 4, גבעת שאול, ירושלים
 כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 34176, ירושלים 91341, ירושלים
 קבלת קהל: ימים ב, ד, 8:30-12:30

מנהלת מחוז ירושלים: עו"ד ליאת שטרק, LiatSta@justice.gov.il

האפוטרופוס הכללי	הרשם לענייני ירושה	
*6107	*2416	טלפון:
02-6467570	02-6468001	פקס':
ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	קבלת קהל:
ימים א - ה, בין השעות 08:30 - 16:00	*2416 - 24 שעות ביממה	מענה טלפוני:
מזכירות: Apt-jr-apat@justice.gov.il יפוי כוח מתמשך: ycm@justice.gov.il קבלת החלטות נתמכת: Hachlatot-apt@justice.gov.il	rasham-jr@justice.gov.il	דוא"ל:

מחוז תל-אביב והמרכז

כתובת: רח' השלושה 2, ת"ד 9040, מיקוד 61090, תל-אביב
 קבלת קהל: ימים ב, ד 8:30-12:30

מנהלת מחוז תל אביב והמרכז: עו"ד רות לינקר מזרחי, טל: 073-3923300, מייל: Ruthym@justice.gov.il

האפוטרופוס הכללי	הרשם לענייני ירושה	
*6107	*2416	טלפון:
02-6467551	02-6467548	פקס':
ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	קבלת קהל
ימים א - ה, בין השעות 08:30 - 16:00	*2416 - 24 שעות ביממה	מענה טלפוני
Apot-tlv1@justice.gov.il קבלת החלטות נתמכת: Hachlatot-apt@justice.gov.il	rashamtlv@justice.gov.il	דוא"ל

מחוז חיפה והצפון

כתובת: רח' פל-ים 15 א', קריית הממשלה, ת"ד 847, מיקוד 31008, חיפה קבלת קהל: ימים ב, ד 8:30-12:30

מנהלת מחוז חיפה והצפון: עו"ד תמירה אלטר, טלפון: 073-3921070 TmiraA@justice.gov.il

האפוטרופוס הכללי	הרשם לענייני ירושה	
*6107	*2416	טלפון:
02-6467567	02-6467564	פקס':
ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	קבלת קהל
ימים א - ה, בין השעות 08:30 - 16:00	*2416 - 24 שעות ביממה	מענה טלפוני
apac-haifa@justice.gov.il מזכירות: Apt-jr-apt@justice.gov.il ייפוי כוח מתמשך: InbalLe@Justice.gov.il קבלת החלטות נתמכת: Hachlatot-apt@justice.gov.il פיקוח על אפוטרופוסים ומנהלי עזבון: lizad@justice.gov.il	Rasham-haifa@justice.gov.il	דוא"ל

שלוחת צפון- נצרת

כתובת: בניין לב העסקים קומה ב', רח' המלאכה 3, כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 1245, נצרת עילית 17111

הרשם לענייני ירושה	
*2416 - 24 שעות ביממה	מענה טלפוני:
02-6467565	פקס:
ימים ב, ד, בין השעות 8:30-12:30	קבלת קהל:
Rasham-nrt@justice.gov.il	דוא"ל:

מחוז באר שבע והדרום

כתובת: רח' התקווה 4, קרית הממשלה, באר שבע
כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 965 ב"ש, 8489312

מנהל מחוז באר שבע עו"ד רמי בוכשטב, טל: 073-3922272 RamiBu@justice.gov.il

האפוסטרופוס הכללי	הרשם לענייני ירושה	
*6107	*2416	טלפון:
02-6467576	02-6462697	פקס:
ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	ימים ב, ד בין השעות 08:30 - 12:30	קבלת קהל:
ימים א - ה, בין השעות 08:30 - 16:00	*2416 - 24 שעות ביממה	מענה טלפוני:
apac-bsh@justice.gov.il יפוי כוח מתמשך: FaniA@justice.gov.il קבלת החלטות נתמכת: Hachlatot-apt@justice.gov.il	Rasham-bsh@justice.gov.il	דוא"ל:

משרד המשפטים

MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل